

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 230 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

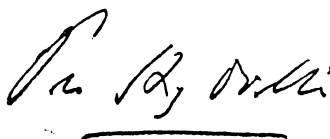
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

15 .november 2002

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 22. november 2002 – dagsordenspunkt rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 28.-29. november 2002 – vedlægges Justitsministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen fsva. Justitsministeriets og Skatteministeriets ansvarsområde.

Udenrigsminister Per Stig Møller
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K.

Dato: **15 NOV. 2002**
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2002-1661/1-0048
Dok.: ABW21470

Afsendt med
E-Post 15/11-02

JM0308

Kære udenrigsminister.

Vedlagt sender jeg aktuelle notater vedrørende de sager inden for Justitsministeriets og Skatteministeriets ansvarsområder, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002, idet jeg skal anmode dig om at oversende det til Folketingets Europaudvalg.

Det bemærkes, at de aktuelle notater ligeledes vil blive oversendt til Folketingets Retsudvalg.

Med venlig hilsen

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 11. november 2002
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2002-1661/1-0048
Dok.: ABW21477

Oversigt over aktuelle notater vedrørende de sager inden for Justitsministeriets og Skatteministeriets ansvarsområder, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002.

Side:

4-17	Dagsordenspunkt 1	Rådskonklusioner vedrørende forslag til Rådets forordning om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældremyndighed, om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 og om ændring af forordning (EF) nr. 44/2001, for så vidt angår sager vedrørende underholdspligt*.
18-20	Dagsordenspunkt 2	Rådets beslutning om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at undertegne konventionen om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse samt om samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af mindreårige børn (Haagerkonventionen af 1996).*
21-24	Dagsordenspunkt 3	Rådets beslutning om bemyndigelse af Kommissionen til på Det Europæiske Fællesskabs vegne af forhandle en ny protokol om supplerung af den internationale konvention om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening (1992).*

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

- 25-28** Dagsordenspunkt 4 Rådets beslutning om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede og føre forhandlinger med Haagerkonferencen om International Privatret om vilkårene og fremgangsmåderne for Det Europæiske Fællesskabs tiltrædelse.*
- 29-35** Dagsordenspunkt 5 Rådets beslutning om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede forhandlinger med Haagerkonferencen om International Privatret om en fremtidig konvention om, hvilken lov, der skal anvendes på visse rettigheder med hensyn til værdipapirer, der besiddes via en mellemmand.
- 36-39** Dagsordenspunkt 6 Rådets direktiv om forbedret adgang til domstolsprøvelse i forbindelse med grænseoverskridende sager gennem fastsættelse af fælles mindsteregler for retshjælp og andre finansielle aspekter i civile sager.*
- 40-41** Dagsordenspunkt 7 Trusselsvurdering vedrørende terrorisme.
- 42-44** Dagsordenspunkt 8 Opdatering af listen over terroristorganisationer.
- 45-47** Dagsordenspunkt 9 Rådets henstilling om udarbejdelse af terroristprofiler.
- 48-52** Dagsordenspunkt 10 Rådets afgørelse om anvendelse af specifikke foranstaltninger inden for rammerne af politisamarbejdet og det retlige samarbejde til bekæmpelse af terrorisme.
- 53-57** Dagsordenspunkt 11 Rådets afgørelse om en ordning for evaluering af, hvordan de internationale forpligtelser med hensyn til bekæmpelse af terrorisme udmøntes og efterleves i de enkelte medlemsstater.
- 58-63** Dagsordenspunkt 12 Protokol om ændring af Europol-konventionen.
- 64-69** Dagsordenspunkt 13 Rådets retsakt om ændring af vedtægten for Europolis personale.
- 70-72** Dagsordenspunkt 14 Samarbejdsaftale mellem Europol og Rusland om udveksling af strategiske oplysninger.
- 73-76** Dagsordenspunkt 15 Rådets afgørelse om indledning af forhandlinger om videregivelse af personoplysninger fra Europol til Letland og Cypern.
- 77-78** Dagsordenspunkt 16 Antallet af vicedirektører ved Europol.
- 79-80** Dagsordenspunkt 17 Sikkerhedshåndbog til brug for politiet i forbindelse med Det Europæiske Råds møder og andre lignende arrangementer.
- 81-84** Dagsordenspunkt 18 Samarbejdsaftale mellem Europol og USA om udveksling af personoplysninger.

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

- 85-86 Dagsordenspunkt 19 Evaluering af anti-terrorisme Task Forcen i Europol-regi.
- 87-88 Dagsordenspunkt 20 Rapport om fælles toldaktioner i 2001.
- 89-90 Dagsordenspunkt 21 Rapport vedrørende organiseret kriminalitet for 2002.
- 91-93 Dagsordenspunkt 22 Midtvejsevalueringen af EU's narkotikastrategi.
- 94-96 Dagsordenspunkt 23 Henstilling vedrørende behandling af stofmisbrugere i fængsler.
- 97-98 Dagsordenspunkt 24 Rådets henstilling vedrørende generisk klassifikation af nye former for syntetisk narkotika.
- 99-102 Dagsordenspunkt 25 Gennemførelse af en europæiske indsats over for udbuddet af syntetisk narkotika.
- 103-105 Dagsordenspunkt 26 Første statusrapport om anden runde af gensidige evalueringer vedrørende medlemsstaternes ordninger for bekæmpelse af ulovlig narkotikahandel.
- 106-109 Dagsordenspunkt 27 Forhandlingerne om indgåelse af en aftale mellem EU og USA om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager.
- 110-121 Dagsordenspunkt 28 Rammeafgørelse om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på bødestrafte.
- 122-127 Dagsordenspunkt 29 Rammeafgørelse om bekæmpelse af bestikkelse i den private sektor.
- 128-135 Dagsordenspunkt 30 Rammeafgørelse om fastsættelse af mindsteregler for, hvad der udgør kriminelle handlinger, og for straffene for ulovlig narkotikahandel.
- 136-138 Dagsordenspunkt 31 Rapport om gennemførelsen af Rådets rammeafgørelse af 29. maj 2000 om styrkelse af beskyttelsen mod falskmøntneri ved hjælp af strafferetlige og andre sanktioner i forbindelse med indførelsen af euroen.
- 139-144 Dagsordenspunkt 32 Rammeafgørelse om bekæmpelse af alvorlig miljøkriminalitet.
- 145-152 Dagsordenspunkt 33 Rammeafgørelse om bekæmpelse af racisme og fremmedhad.
- 153-155 Dagsordenspunkt 34 Budget for SISNET for 2003.

Vedrørende: Kommissionens forslag af 3. maj 2002 til Rådets forordning om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældremyndighed, om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 og om ændring af forordning (EF) nr. 44/2001, for så vidt angår sager vedrørende underholdspligt*.

Revideret notat. Ændringer er anført med kursiv.

1. Baggrunden for forslaget

På mødet i Det Europæiske Råd i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999 om oprettelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed i den Europæiske Union, tilkendegav Det Europæiske Råd bl.a., at øget gensidig anerkendelse af retsafgørelser og domme i kombination med indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning kan lette samarbejdet mellem de nationale myndigheder og fremme den retlige beskyttelse af den enkeltes rettigheder. Det Europæiske Råd udtalte derfor, at man støttede princippet om gensidig anerkendelse, som bør være "hjørnestenen" inden for EU på både det civile og strafferetlige område. Det Europæiske Råd opfordrede herefter Kommissionen til bl.a. at:

"fremsætte et forslag om yderligere begrænsning af de mellemliggende foranstaltninger, der stadig kræves for at muliggøre anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse eller en dom i den anmodede stat. Som et første skridt bør disse mellemliggende procedurer afskaffes for så vidt angår afgørelser om mindre krav på handels- og forbrugerområdet samt med hensyn til visse retsafgørelser i familietvister (f.eks. krav vedrørende underholdsbidrag og samværsret). Sådanne afgørelser vil da blive automatisk anerkendt i hele EU uden mellemliggende procedurer eller grunde til at nægte fuldbyrdelse. I forbindelse hermed kan der fastlægges minimumsstandarder for specifikke aspekter af den civile retspleje".

På det familieretlige område fastsætter Rådets forordning (EF) nr. 1347/2000 (Bruxelles II-forordningen) regler for kompetence, automatisk anerkendelse og forenklet fuldbyrdelse af visse retsafgørelser, der træffes i forbindelse med skilsmisse eller separation. Specielt hvad angår forældremyndighed, er forordningen begrænset til at omfatte afgørelser om forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn, som er afsagt i forbindelse med ægteskabssager. Forordningen trådte i kraft den 1. marts 2001.

På grundlag af Rådets Bruxelles II-forordningen forelagde Frankrig den 3. juli 2000 et forslag til forordning, der tager sigte på, gennem afskaffelse af fuldbyrdelsesproceduren, at lette samværsretten over grænserne, når det drejer sig om børn af skilte eller separerede forældre¹.

¹ Initiativ fra Den Franske Republik med henblik på Rådets forordning om gensidig anerkendelse af afgørelser om samværsret, EFT C 234/2000, s. 7.

Rådet (retlige og indre anliggender) vedtog på sit møde den 30. november 2000 et program for tilrettelæggelsen af det fremtidige arbejde vedrørende gensidig anerkendelse af afgørelser inden for fire arbejdsområder, idet det endelige mål var afskaffelse af fuldbyrdelsesproceduren for alle afgørelser². Programmets område 2 er baseret på Bruxelles II-forordningen, og første etape omfatter en udvidelse af anvendelsesområdet for forordningen, således at den ikke kun omfatter skilsmisse og afskaffelse af fuldbyrdelsesproceduren i forbindelse med afgørelser om samværret. Ved samme lejlighed fastslog Rådet, at arbejdet med det franske initiativ om samværret burde videreføres sideløbende med arbejdet med at udvide anvendelsesområdet for den nævnte forordning.

Den 6. september 2001 fremsatte Kommissionen et forslag til Rådets forordning om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende forældremyndighed ("Kommissionens forslag vedrørende forældreansvar")³.

Det nuværende forslag er fremsat af Kommissionen den 3. maj 2002. Forslaget udvider reglerne for anerkendelse og fuldbyrdelse i Bruxelles II-forordningen til at omfatte alle retsafgørelser om forældremyndighed, idet der fastsættes fælles regler for kompetence og for øget samarbejde mellem myndighederne.

Kommissionens nye forslag tager sigte på anerkendelse og fuldbyrdelse inden for Fællesskabet af afgørelser i ægteskabssager og i sager om "forældreansvar"⁴, baseret på fælles regler om retlig kompetence.

Hvad angår ægteskabssager, er de relevante bestemmelser overtaget fra Rådets forordning (EF) nr. 1347/2000. Forslagets regler om forældreansvar bygger på de eksisterende regler om foræl-

² Program med foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, EFT C 12 af 15.1.2001, s. 1. Programmet omfatter følgende områder: (i) Bruxelles I; (ii) Bruxelles II og familiesituationer, der opstår gennem andre samlivsformer end ægteskab; (iii) formueforhold mellem ægtefæller og formueretlige virkninger af opløsningen af forholdet mellem et ugift par; og (iv) arv efter loven eller testamente. I programmets tredje (og sidste) etape vil fuldbyrdelsesproceduren være afskaffet i forbindelse med alle fire områder.

³ Forslag til Rådets forordning om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed, EFT C 332 af 27.11.2001, s. 269. Dette forslag bygger på et arbejdsdokument, som blev forelagt den 27. marts 2000 og en høring, der blev holdt den 27. juni 2001.

⁴ I den foreliggende danske oversættelse af forslaget, der oprindeligt er skrevet på engelsk, anvendes begrebet "forældremyndighed", som oversættelse af det engelske udtryk "parental responsibility". Dette begreb omfatter flere forhold end det engelske "custody", der i højere grad svarer til "forældremyndighed" efter dansk ret. For at undgå misforståelser, anvendes begrebet "forældreansvar" i det følgende, uanset at der i den danske oversættelse af forslaget alene tales om "forældremyndighed".

dremyndighed i forbindelse med skilsmisseprocedurerne i Bruxelles II-forordningen, og samler de to forslag, der er under drøftelse. Bruxelles II-forordningen er således indeholdt i forslaget, og vil blive ophævet, hvis forslaget vedtages.

Efter artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-traktaten. Da retsgrundlaget for Kommissionens forslag er EF-traktatens artikel 65, jf. artikel 61, litra c), deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af forordningen, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Efter artikel 3 i protokollen om Det forenede Kongerige og Irlands stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, har disse lande meddelt, at de ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af forslaget.

Det danske formandskab vurderer på baggrund af de hidtidige drøftelser, at spørgsmålet om reglerne om børnebortførelser bør søges løst ved et generelt politisk kompromis om disse forhold. Formandskabet har i den forbindelse fremlagt en formandskabsnote, der skal drøftes på rådsmødet den 28. – 29. november 2002. Notatet indeholder et oplæg til kompromis om reglerne om børnebortførelser, herunder et udkast til konkrete bestemmelser om disse forhold.

Kompromisforslaget omhandler følgende spørgsmål:

- *Skal kompetencen til at træffe afgørelse om forældremyndigheden over et bortført barn – bortset fra nogle helt klare tilfælde – kunne skifte?*
- *Skal det være obligatorisk i alle tilfælde, hvor der i bortførelsesstaten er truffet en ikke-tilbagegivelsesafgørelse, at anlægge en efterfølgende forældremyndighedssag i oprindelsesstaten for at undgå, at denne afgørelse bortfalder?*
- *Skal eksekvaturen for en efterfølgende forældremyndighedsafgørelse truffet i barnets oprindelsesland afskaffes?*
- *Skal reglerne i børnebortførelseskonventionen fra 1980 gøres til EU-ret, eller skal de fortsat på folkeretligt grundlag finde anvendelse mellem medlemsstaterne, suppleret med visse regler om børnebortførelsessager?*

Da drøftelserne alene vedrører forhold af politisk og proceduremæssig karakter, berører de ikke i sig selv det danske forbehold.

2. Forordningsforslagets indhold

2.1. Indledning

I det følgende gennemgås bestemmelserne i Kommissionens forslag kort. Som nævnt ovenfor er en del af de relevante bestemmelser vedrørende ægteskabssager og visse bestemmelser vedrørende forældreansvar overtaget fra Bruxelles II-forordningen, der som nævnt allerede er gældende. Disse bestemmelser vil derfor ikke blive gennemgået nærmere. Særlig for så vidt angår de overførte regler vedrørende forældreansvar henledes opmærksomheden imidlertid på, at disse regler som følge af udvidelsen af anvendelsesområdet i forhold til Bruxelles II-forordningen efter forslaget vil finde anvendelse på alle civile sager om forældreansvar, idet det ikke længere er en forudsætning, at der er tilknytning til en skilsmisssag m.v.

2.2. Kapitel I – Anvendelsesområde, definitioner og grundlæggende principper

Artikel 1 fastsætter forordningens anvendelsesområde, der i forhold til Bruxelles II-forordningen udvides til også at omfatte alle civile sager vedrørende forældreansvar, idet det ikke længere er en forudsætning, at der er tilknytning til en skilsmisssag m.v.

Imidlertid er sager vedrørende underholdspligt undtaget, eftersom de allerede er omfattet af Rådets forordning (EF) nr. 44/2001, som indeholder en mere avanceret ordning for anerkendelse og fuldbyrdelse.

Betegnelsen "civile sager" dækker ikke blot retssager, men også administrative procedurer, hvor disse anvendes i henhold til den nationale lovgivning.

I artikel 2 fastsættes en række definitioner af begreberne ret og retsafgørelse, medlemsstat, domsstat og fuldbyrdelsesmedlemsstat, forældremyndighed (forældreansvar), indehaver af forældremyndighed, retten til at bestemme, hvor barnet skal bo (forældremyndighed), samværsret, og barnebortførelser.

Artikel 3 fastsætter, at det er det ledende princip for alle afgørelser om retten til at bestemme, hvor barnet skal bo (forældremyndighed), og om samværsret, at barnet har ret til at bevare kontakt med begge forældre, medmindre dette er i modstrid med dets interesser. Efter artikel 4 har et barn ret til at blive hørt i anliggender vedrørende forældreansvar over det under hensyntagen til dets alder og modenhed.

2.2. Kapitel II - Kompetence

2.2.1. Afdeling 1 – Skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab

Bestemmelserne i dette afsnit er en gentagelse af bestemmelserne vedrørende skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab i kapitel II, afdeling 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1347/2000:

Artikel 5 om generel kompetence svarer til artikel 2 i Bruxelles II-forordningen, artikel 6 om modkrav svarer til artikel 5 i Bruxelles II-forordningen, artikel 7 om ændring af separation til skilsmisse svarer til artikel 6 i Bruxelles II-forordningen, artikel 8 om de i artikel 5-7 indeholdte

kompetencereglers eksklusive karakter svarer til artikel 7 i Bruxelles II-forordningen og artikel 9 om anden kompetence svarer til Bruxelles II-forordningens artikel 8.

2.2.2. Afdeling 2 – Forældreansvar

Artikel 10 fastsætter den grundlæggende regel om, at det er retterne i den medlemsstat, hvor et barn har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen indbringes for retten, der har kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar. Undtagelser herfra gøres i artikel 11, 12 og 21, ligesom det i artikel 15 fastsættes, at der i visse tilfælde kan ske overførsel af en sag til en ret, der er bedre egnet til at behandle denne.

Artikel 11 fastsætter, at kompetencen i nogen tid kan forblive hos den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit faste opholdssted, hvis barnet har været bosat i den medlemsstat, hvor det har sit nye opholdssted, i en periode på under seks måneder på det tidspunkt, hvor sagen indbringes for retten, og en af indehaverne af forældreansvar fortsat er bosiddende i den medlemsstat, hvor barnet tidligere havde sit faste opholdssted. Efter stk. 2 forbliver kompetencen dog ikke i barnets tidligere opholdsland, hvis barnets nye opholdssted er blevet dets sædvanlige opholdssted, og hvis den indehaver af forældremyndigheden, der fortsat bor i barnets tidligere bopælsland, har godtaget, at retterne i barnets nye bopælsland har kompetence.

Artikel 12 omhandler parternes mulighed for at indgå aftale om, at et medlemsland skal være kompetent til at behandle en sag. Efter stk. 1 og 3 kan ægtefællerne vælge at acceptere, at skilsmisseretten også er kompetent til at træffe afgørelse om forældreansvaret over deres fælles børn. Disse bestemmelser svarer til artikel 3, stk. 2 og 3, i Bruxelles II-forordningen. Efter stk. 2 kan alle indehaverne af forældreansvar aftale, at sagen skal indbringes for retterne i en medlemsstat, som barnet har en væsentlig tilknytning til. En sådan tilknytning kan f.eks. være baseret på det sædvanlige opholdssted for en af indehaverne af forældreansvaret eller på barnets nationalitet.

Artikel 13, der er underordnet i forhold til kompetencegrundlagene i de foregående artikler, fastslår, at den medlemsstat, hvor barnet opholder sig, automatisk kan udøve kompetence, hvis et barns sædvanlige opholdssted ikke kan fastslås. Bestemmelsen finder også anvendelse på flygtningebørn, der er internationalt fordrevne på grund af uroligheder i deres land, jf. stk. 2.

Efter artikel 14 afgøres spørgsmålet om kompetence i hver enkelt medlemsstat efter statens egen lovgivning, hvis ingen ret i en medlemsstat er kompetent i medfør af artikel 10-13 eller 21.

Efter artikel 15 kan der i visse tilfælde ske overførsel af kompetencen til at afgøre en sag til retten i en medlemsstat, der er bedre egnet til at behandle sagen. Den medlemsstat, hvortil sagen kan overføres, skal have forbindelse til sagen ved: 1) at barnet tidligere har haft sit sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat, 2) at barnet er statsborger i medlemsstaten, 3) at en af indehaverne af forældremyndigheden har sit sædvanlige opholdssted der, eller 4) at barnet

besidder ejendom der. Desuden må overførslen begæres af en indehaver af forældreansvaret, ligesom både den ret, der foreslår, og den ret, der godtager overførslen, skal anse, at barnets tarv varetages på denne måde.

2.2.3. Afdeling 3 – Fælles bestemmelser

Artikel 16 om indbringelse af en sag for retten svarer til artikel 11, stk. 4, i Bruxelles II-forordningen. Artikel 17 om prøvelse af kompetencen svarer til artikel 9 i Bruxelles II-forordningen. Artikel 18 om prøvelse af sagens antagelse til påkendelse svarer til artikel 10 i Bruxelles II-forordningen.

Artikel 19 om litispændens og indbyrdes sammenhængende krav omfatter samme mekanisme som artikel 11, stk. 1-3, i Bruxelles II-forordningen, hvorved den anden ret afgiver sin kompetence til fordel for den første ret, som sagen er indbragt for. For så vidt angår procedurer vedrørende skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab, anvendes mekanismen, hvis dette sker mellem de samme parter. Dette svarer til artikel 11, stk. 1 og 2, i Bruxelles II-forordningen. Hvad angår procedurer vedrørende forældremyndighed, anvendes mekanismen, hvis disse procedurer vedrører forældremyndigheden over det samme barn.

Artikel 20 om foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, følger artikel 12 i Bruxelles II-forordningen og foreskriver, at retterne i den medlemsstat, hvor barnet opholder sig, eller hvor dets ejendom befinder sig, i hastetilfælde kan træffe de nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af barnets person eller ejendom. Desuden fastslås det i stk. 2, at disse foranstaltninger ophører, når de retter, der har kompetence med hensyn til sagens substans, har truffet en afgørelse.

2.3. Kapitel III – Barnebortførelser

På internationalt plan tager Haagerkonventionen af 1980, der er blevet gennemført i dansk ret ved lov nr. 793 af 27. november 1990 om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v., sigte på efter en barnebortførelse at genskabe status quo ved at kræve, at den stat, hvortil et barn er blevet bortført, skal beordre øjeblikkelig tilbagegivelse af barnet. Konventionen omfatter således en effektiv ad hoc-foranstaltning uden at indføre fælles regler for kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse.

Sådanne regler foreslås i Haagerkonventionen af 1996, som imidlertid giver Haagerkonventionen af 1980 forrang. Begge konventioner tillader under visse omstændigheder overførsel af kompetence til den medlemsstat, hvortil barnet er blevet bortført, når en ret i medlemsstaten har truffet afgørelse om, at barnet ikke skal tilbagegives. Reglerne i kap. III fraviger på en række punkter reglerne i de to konventioner.

Artikel 21, stk. 1, fastslår, at en ændring af barnets sædvanlige opholdssted, som skyldes bortførelse, generelt ikke vil medføre en overførsel af kompetence til retterne i den medlemsstat, hvor-

til barnet er bortført. Som en undtagelse hertil anføres det i stk. 2, at den faktiske situation, som er opstået gennem en ulovlig bortførelse, kan få den retsvirkning, at kompetencen overføres.

Forslaget giver kun mulighed for overførsel af kompetence, hvis 1) barnet har fået sædvanligt opholdssted i det nye land, og alle forældremyndighedsindehavere har samtykket i kompetenceovergangen og 2) hvis barnet i) har fået sædvanligt opholdssted i det nye land, ii) har opholdt sig i den pågældende anden medlemsstat i en periode af mindst et år efter, at forældremyndighedsindehaveren har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted og iii) barnet er faldet til i sit nye miljø, hvis der iv) enten a) ikke inden for den 1-årsperiode er fremsat nogen begæring om tilbagegivelse, b) er truffet en afgørelse, som ikke medfører tilbagegivelse, jf. art. 24, stk. 3, eller c) ikke er truffet nogen afgørelse om forældremyndigheden over barnet, inden for et år efter, at sagen er indbragt for retten i henhold til artikel 24, stk. 2. Hvis kompetencen ikke overføres efter denne bestemmelse, vil opholdslandets domstole alene kunne træffe beslutning om foreløbige retsmidler i henhold til artikel 23. Bestemmelsen overlapper på dette punkt til dels en bestemmelse i det ovennævnte franske initiativ, der som modvægt til den direkte eksigibilitet af afgørelser vedrørende samværsret opererer med en garanti for, at barnet vil vende tilbage efter sit ophold i udlandet.

Haagerkonventionen af 1980 om barnebortførelser er – som det er anført ovenfor - gennemført ved lov i dansk ret. Det følger af denne konvention, at der som udgangspunkt skal ske en øjeblikkelig tilbagegivelse af børn, der er ulovligt fjernet eller tilbageholdt. Der gælder dog et begrænset antal undtagelser, herunder hvis der er alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil skade barnet fysisk eller psykisk eller på anden måde sætte det i en uacceptabel situation, jf. artikel 13, litra b. Tilbagegivelse kan endvidere bl.a. nægtes, hvis barnet modsætter sig dette, og barnet har en sådan alder og modenhed, at der bør tages hensyn til dets mening. Efter et barns bortførelse vil retten på det nye sædvanlige opholdssted således ikke udøve kompetence, medmindre der er truffet afgørelse om ikke at tilbagegive barnet, eller der ikke inden for en rimelig tid er indgivet en begæring om barnets tilbagegivelse. Endvidere bestemmer artikel 12, stk. 2, i Haagerkonventionen af 1980, at opholdslandet ikke er forpligtet til at beordre barnets tilbagegivelse, hvis der på tidspunktet for indgivelsen af anmodningen om tilbagegivelse er gået et år siden bortførelsen eller tilbageholdelsen og barnet er faldet til i sine nye omgivelser.

Bestemmelsen i Haagerkonventionen af 1980, artikel 12, stk. 2, skal endvidere ses i sammenhæng med artikel 7 i Haagerkonventionen af 1996, der som en undtagelse til kravet om tilbagelevering opregner den situation, at tilstrækkelig lang tid skal være forløbet, og at der ikke foreligger et uindfriet krav om tilbagegivning, som er fremsat inden for den fastsatte periode på et år. Dette betyder, at kompetencen kan flyttes fra det land, hvor barnet oprindeligt havde sit sædvanlige opholdssted til det nye opholdssted, hvis der enten ikke er fremsat noget krav om tilbagegivning, eller at den medlemsstat, hvortil barnet er blevet bortført m.v., har besluttet, under anvendelse af en af undtagelserne i Haagerkonventionen af 1980, at der foreligger en gyldig grund til

ikke at tilbagegive barnet. Som det fremgår, er Kommissionens forslag til undtagelser, også væsentligt mere begrænsede end efter Haagerkonventionen af 1996.

Artikel 22 pålægger centralmyndigheden i den medlemsstat, hvortil barnet er bortført, at sikre, at barnet tilbagegives inden for en måned efter, at centralmyndigheden i det land, hvortil det er bortført m.v., har lokaliseret barnet, medmindre der er iværksat en endnu ikke afsluttet procedure med henblik på en beskyttende foranstaltning, jf. artikel 23. Således er den eneste måde, hvorpå tilbagegivelse af barnet kan nægtes, at anmode retterne om en beskyttende foranstaltning inden for en måned efter, at barnet er lokaliseret. En sådan anmodning kan fremsættes af enten en indehaver af forældremyndigheden eller af en myndighed.

Artikel 23 fastsætter, at retten i det land, hvor barnet opholder sig, kan træffe foreløbige beskyttende foranstaltninger med henblik på, at barnet ikke tilbagegives. En sådan foranstaltning kan kun træffes, hvis der foreligger en alvorlig risiko for barnet, eller hvis barnet protesterer. Dette afspejler de undtagelser vedrørende tilbagegivning, der er omhandlet i artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980. I modsætning til den nævnte konvention er det imidlertid bestemt, at foranstaltningerne alene er foreløbige, jf. stk. 3, der tillige fastsætter, at foranstaltningen kan erstattes af en afgørelse om retten til at bestemme, hvor barnet skal bo (forældremyndighed), som er truffet af retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted umiddelbart inden fjernelsen eller tilbageholdelsen i medfør af artikel 24, stk. 3.

Artikel 24 pålægger bl.a. retten i det land, hvortil barnet er bortført m.v., og som i medfør af artikel 23 har truffet beslutning om ikke at tilbagegive barnet, at orientere centralmyndigheden i det land, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted inden bortførelsen m.v. herom inden for to uger efter afgørelsen, jf. stk. 1. Stk. 2 fastslår herefter en pligt for den modtagende centralmyndighed til at anlægge sag om forældremyndigheden over barnet. Enhver indehaver af forældreansvar kan også anlægge sag. Barnet skal høres som led i proceduren, og bestemmelserne i Rådets forordning 1206/2001 kan anvendes til dette formål, jf. stk. 3. Stk. 5. fastslår, at såfremt afgørelsen om retten til at bestemme, hvor barnet skal bo (forældremyndighed), nødvendiggør barnets tilbagegivelse, skal denne med det begrænsede formål at sikre barnets tilbagegivelse anerkendes og fuldbyrdes, uden at der kræves nogen særlig procedure i den medlemsstat, hvortil barnet er bortført. Bestemmelserne i kap. IV, afd. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Artikel 25 fastslår, at centralmyndighedernes bistand er gratis, medens retterne kan pålægge bortføreren at betale omkostningerne i forbindelse med lokalisering og tilbagegivelse af barnet.

2.4. Kapitel IV – Anerkendelse og fuldbyrdelse

2.4.1. Afdeling 1 - Anerkendelse

Bestemmelserne i dette afsnit er en gentagelse af afdeling 1 i kapitel III i Bruxelles II-forordningen, dog således, at artikel 16 om aftaler med tredjelande er udgået, idet den anses for overflødig.

Artikel 26 fastslår, at retsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, skal anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig fremgangsmåde. Denne artikel svarer til artikel 14 i Bruxelles II-forordningen. Bestemmelsen finder også anvendelse på officielt bekræftede dokumenter og forlig, der er indgået for retten. Desuden omfatter bestemmelserne om anerkendelse og fuldbyrdelse også ; sagsomkostninger. Denne bestemmelse svarer til artikel 13, stk. 2 og 3, i den nævnte forordning. Efter stk. 3 kan enhver berettiget part efter fremgangsmåden i afdeling 2 i dette kapitel få fastslået, at en retsafgørelse skal anerkendes, eller at en retsafgørelse ikke skal anerkendes, jf. dog afdeling 3 i dette kapitel. Som i artikel 22, stk. 3, i Bruxelles II-forordningen fastslås den lokale kompetence gennem henvisning til den interne lovgivning i den medlemsstat, proceduren foregår. I tilfælde af samværsret eller tilbagegivelse af barnet, som er attesteret i henhold til kapitel IV, afdeling 3, vil det imidlertid ikke længere være muligt at anmode om ikke-ankendelse.

Artikel 27 omhandler, af hvilke grunde retterne i den stat, hvor en afgørelse søges anerkendt, kan træffe beslutning om ikke-ankendelse af afgørelser om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab. Bestemmelsen svarer til artikel 15, stk. 1, i Bruxelles II-forordningen. Artikel 28 omhandler af hvilke grunde retterne i den stat, hvor en afgørelse søges anerkendt, kan træffe beslutning om ikke-ankendelse af afgørelser om forældreansvar. Bestemmelsen svarer til Bruxelles II-forordningens artikel 15, stk. 2.

Efter artikel 29 kan kompetencen for retterne i domsstaten ikke efterprøves. Bestemmelsen svarer til artikel 17 i Bruxelles II-forordningen. Artikel 30 fastsætter, at anerkendelse af en afgørelse ikke kan nægtes under henvisning til, at lovgivningen i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, ikke tillader skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab på samme grundlag, hvilket svarer til artikel 18 i Bruxelles II-forordningen. Ifølge artikel 31 kan en retsafgørelse i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet, hvilket svarer til artikel 19 i den nævnte forordning. Artikel 32 om udsættelse af sagen svarer endvidere til artikel 20 i Bruxelles II-forordningen.

2.4.2. Afdeling 2 – Anmodning om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel

Bestemmelserne i denne afdeling er en gentagelse af afdeling 2 og 3 i kapitel III i Bruxelles II-forordningen:

Artikel 33 om eksigible retsafgørelser svarer til forordningens artikel 21. Artikel 34 om retternes stedlige kompetence svarer til forordningens artikel 22, stk. 1 og 2. Artikel 35 om de procesretlige regler svarer til forordningens artikel 23. Artikel 36 om rettens afgørelse svarer til forordningens

gens artikel 24. Artikel 37 om underretning om afgørelsen svarer til forordningens artikel 25. Artikel 38 om appel af afgørelsen svarer til forordningens artikel 26. Artikel 39 om appelinstanser samt retsmidler svarer til forordningens artikel 27. Artikel 40 om udsættelse af sagen svarer til forordningens artikel 28. Artikel 41 om delvis fuldbyrdelse svarer til forordningens artikel 29. Artikel 42 svarer til forordningens artikel 32. Artikel 43 om manglende dokumenter svarer til forordningens artikel 34. Artikel 44 om attesting af retsafgørelser i ægteskabssager af retsafgørelser om forældreansvar svarer til forordningens artikel 33.

2.4.3. Afdeling 3 – Fuldbyrdelse af samværsret og tilbagegivelse af et barn

Afdelingen fastsætter regler om fuldbyrdelse af afgørelser om samværsret, der afskaffer fuldbyrdelsesproceduren i fuldbyrdelsesmedlemsstaten for afgørelser, som er attesteret i domsstaten. Bestemmelserne i denne afdeling er ikke til hinder for, at en indehaver af forældreansvar kan anmode om anerkendelse og fuldbyrdelse i overensstemmelse med bestemmelserne i afdeling 1 og 2 i dette kapitel.

Artikel 45 fastsætter, hvilke afgørelser der omfattes af den særlige fuldbyrdelsesordning. Det drejer sig om afgørelser om samværsret, der er tildelt en af et barns forældre og om tilbagegivelse af et barn i medfør af en afgørelse om, hvor barnet skal opholde sig, truffet i henhold til artikel 24, stk. 3.

Artikel 46 fastslår, at der ikke kræves en særlig (eksekvatur)procedure i fuldbyrdelsesmedlemsstaten for anerkendelse og fuldbyrdelse af samværsafgørelser, som er attesteret i overensstemmelse med bestemmelserne i denne afdeling. Det er et krav, at der ikke er tale om en udeblivelsesdom, og at barnet har haft mulighed for at blive hørt under hensyntagen til dets alder og modenhed. Standardformularen i bilag VI skal anvendes til attesteringen.

Artikel 47 fastslår tilsvarende, at der heller ikke kræves en (eksekvatur)procedure for fuldbyrdelse af afgørelser om tilbagegivelse af barnet, som er attesteret i overensstemmelse med bestemmelserne i denne afdeling. Det er et krav, at barnet har haft mulighed for at blive hørt under hensyntagen til dets alder og modenhed, jf. stk. 2. Standardformularen i bilag VII skal anvendes til attesteringen.

Efter artikel 48 er det ikke muligt særskilt at påklage udstedelsen af en attest. Med henblik på fuldbyrdelsen skal afgørelsen efter artikel 49 ledsages af attest og, hvor dette er nødvendigt i tilfælde af samværsret, af en oversættelse af attesten. Kun punkt 10 i attesten vedrørende samværsret, som omhandler ordningerne for udøvelse af samværsret, vil eventuelt skulle oversættes. Der kræves ikke nogen oversættelse af attesten vedrørende tilbagegivelse.

2.4.4. Afdeling 4 – Andre bestemmelser

Artikel 50 fastslår, at forordningen ikke berører fuldbyrdelsesproceduren, som skal gennemføres i henhold til lovgivningen i fuldbyrdelsesmedlemsstaten.

Artikel 51 fastslår, at retterne i fuldbyrdelsesmedlemsstaten kan fastlægge de praktiske ordninger for udøvelse af samværsretten, hvis de nødvendige ordninger ikke er fastlagt i den afgørelse, der er truffet af den medlemsstat, der er kompetent til at påkende sagens realitet, og under forudsætning af at de væsentlige elementer i den pågældende afgørelse er overholdt. De praktiske ordninger ophører med at finde anvendelse i medfør af en senere afgørelse truffet af retterne i den medlemsstat, der har kompetence til at påkende sagens realitet, jf. stk. 2.

Hvis den, som fremsætter anmodningen, i domsstaten helt eller delvis haft fri proces eller været fritaget for gebyrer og omkostninger, følger det af artikel 52, at den pågældende under den i artikel 26, 33 og 51 fastlagte procedure skal meddeles fri proces eller fritagelse for gebyrer og sagsomkostninger i videst muligt omfang efter lovgivningen i fuldbyrdelsesmedlemsstaten. Denne artikel svarer til artikel 30 i Bruxelles II-forordningen. I artikel 53 er der endvidere fastsat regler om sikkerhed eller depositum svarende til Bruxelles II-forordningens artikel 31. Efter artikel 54 kræves der ingen legalisering m.v. med hensyn til de i artikel 42, 43 og artikel 49 nævnt dokumenter eller eventuelle procesfuldmagter. Dette svarer til Bruxelles II-forordningens artikel 35.

2.5. Kapitel V, VI, VII og VIII – Samarbejde mellem centralmyndighederne, forholdet til andre instrumenter, overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser

Kap. V (artikel 55-59) indeholder regler om samarbejde mellem centralmyndigheder, der dækker både skilsmisse og forældreansvar. Centralmyndighederne har en generel informations- og koordineringsfunktion, ligesom de samarbejder i visse tilfælde.

Art 60 indeholder regler om forholdet til andre instrumenter. Udgangspunktet efter denne bestemmelse er, at forordningen skal træde i stedet for de konventioner mellem to eller flere medlemsstater, som gælder på tidspunktet for denne forordnings ikrafttræden, og som angår sagsområder, der er omfattet af denne forordning, jf. stk. 1. Bestemmelsen svarer til Bruxelles II-forordningens artikel 36. Finland og Sverige kan efter denne bestemmelse erklære, at Den nordiske ægteskabskonvention skal finde anvendelse på deres indbyrdes forbindelser i stedet for bestemmelserne i forordningen.

Artikel 61 fastsætter ligeledes, at forordningen i forbindelser mellem medlemslandene skal have forrang i forhold til en nærmere angiven række multilaterale konventioner. Denne artikel svarer til artikel 37 i Bruxelles II-forordningen, men omfatter nu også Haagerkonventionen af 1980.

Desuden er forslaget for Haagerkonventionen af 1996 ikke længere begrænset til kun at gælde for børn, der har deres sædvanlige opholdssted i en medlemsstat. Hvis Fællesskabet beslutter, at konventionen skal ratificeres af medlemsstaterne, vil de begrænsninger, som vil gælde for fællesskabslovgivningen, således følge af konventionens artikel 52 og vedrøre børn, som ikke

er bosiddende i en medlemsstat, men i et andet kontraherende land. Artikel 62 indeholder endvidere bestemmelser om traktater med Pavestolen.

Herudover indeholder kapitlerne VII og VIII (artikel 63-71) bl.a. bestemmelser om medlemsstater med flere lovgivninger, overgangsbestemmelser og regler om ikrafttræden.

3. Europaparlamentet

Europaparlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

4. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos Foreningen Aktive Fædre, Familieretsadvokaternes Forening, Børnerådet, Børn og Samvær, Foreningen Et barn to forældre, Arbejderbevægelsens Børnemiljøråd, Advokatrådet, Ministeren for Ligestilling, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Foreningen MOR, Mødrehjælpen af 1983, Dansk Kvindesamfund, Landsorganisationen Børns Vilkår, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Ålborg, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Kommunernes Landsforening, Amdtsrådsforeningen i Danmark, Foreningen af Statsamtmand og Foreningen af Statsamtsjurister.

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for København Byret, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Dansk Kvindesamfund, Kommunernes Landsforening, Det Danske Center for Menneskerettigheder og Foreningen af Statsamtmand har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Landsorganisationen Børns Vilkår har anført, at det i sager om børnebortførelser bør pålægges det enkelte land at foretage en hurtig reaktion, således, at barnet kan bo der, hvor dette skønnes bedst for barnet. Endvidere er det bl.a. anført, at børneperspektivet bør være fremherskende i de sager, som forordningen omhandler. Barnet skal således sikres mulighed for tilknytning til begge forældre uanset nationalitet og bopælsland. Hensynet til barnets bedste bør være styrende for, hvor forældremyndigheden skal placeres og for, hvordan samværsordninger skal gennemføres. Det bør således være barnets ret - og ikke forældrenes ret - der er afgørende. Landsorganisationen anfører endvidere, at det bør pålægges det enkelte land at gennemføre børnesagkyndige undersøgelser for at kortlægge, hvad der er bedst for barnet.

Foreningen Et barn to forældre har bl.a. udtalt sig til støtte for forslaget og anbefalet, Danmark tilslutter sig reglerne.

Advokatrådet har oplyst, at rådet generelt kan støtte tanken bag sammenskrivningen. Herudover har rådet henvist til tidligere høringssvar. I forbindelse med det tidligere kommissionsforslag om forældreansvar har Advokatrådet bl.a. tidligere anført, at Danmark, hvis forordningen vedtages, bør søge at indgå en parallelaftale med Fællesskabet, og at forordningen bør indeholde regler om kompetence til at prøve modkrav.

Børnerådet har generelt afstået fra at kommentere forslaget, men har dog henvist til de grundsynspunkter, som blev anført i tidligere høringssvar. I forbindelse med det tidligere kommissionsforslag om forældreansvar anførte Børnerådet bl.a., at rådet anser forordningens overordnede formål som værende til barnets bedste og i overensstemmelse med hensigten i FN's børnekonvention, idet forordningen vil øge barnets retssikkerhed og virke stabiliserende på barnets liv ved at nedsætte antallet af sager vedrørende forældremyndigheden til det enkelte barn. I det tidligere forslag savnede Børnerådet dog bl.a. generelt en klarere børnesynsvinkel i forordningen som helhed. Endvidere blev der i den forbindelse bl.a. peget på, at pligten til at høre barnet efter Børnekonventionens art. 12 bør præciseres, og at de midler, myndighederne kan tage i brug, hvis barnet modsætter sig udlevering, bør præciseres.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser m.v.

Såfremt forordningen vedtages, vil den på grund af Danmarks forbehold ikke have virkning for Danmark. Drøftelserne på mødet vil ikke have til formål at tage endelig stilling til, om forordningen skal vedtages. Eventuelle konklusioner på drøftelserne vil således ikke i sig selv indebære lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

8. Tidligere forelæggelser

-

-

Grundnotat vedrørende Kommissionens nye forslag er oversendt til Europaudvalget den 20. juni 2002 og til Retsudvalget den 21. juni 2002. Sagen er endvidere forelagt begge udvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. juni 2002.

Vedrørende: Rådets beslutning om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at undertegne konventionen om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse samt om samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af mindreårige børn (Haager-konventionen af 1996).*

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund

Den 19. oktober 1996 vedtog Haagerkonferencen om International Privatret en konvention om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse samt om samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af mindreårige børn (Haager-konventionen af 1996).

Monaco, Den Tjekkiske Republik, Slovakiet, Marokko og Estland er medlemmer af konventionen, der trådte i kraft den 1. januar 2002 (dog først den 1. december 2002 for så vidt angår Marokko). Derudover har Holland, Polen og Letland undertegnet, men ikke ratificeret konventionen.

Den 29. maj 2000 vedtog Rådet forordning nr. 1347 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn (Bruxelles II-forordningen).

Da retsgrundlaget for Bruxelles II-forordningen er EF-traktatens artikel 65, jf. artikel 61, litra c, deltog Danmark ikke i vedtagelsen af forordningen, der således ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark, jf. protokollen om Danmarks Stilling, der er knyttet som bilag til Amsterdam-traktaten (forbeholdet vedr. retlige og indre anliggender).

Med vedtagelsen af Bruxelles II-forordningen fik Fællesskabet såkaldt "ekstern kompetence" på de retsområder, der dækkes af forordningen. Dette indebærer bl.a., at Fællesskabet i forhold til de omfattede medlemsstater fik enekompetence til at indgå forpligtelser med tredjelande, som berører reglerne i Bruxelles II-forordningen.

Haager-konventionens bestemmelser om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det familieretlige område berører Bruxelles II-forordningen, og er såle-

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

des omfattet af Fællesskabets enekompetence, mens Haager-konventionens øvrige regler henhører under medlemslandenes kompetence.

Haagerkonventionen af 1996 er kun åben for ratifikation af stater, og derfor kan Fællesskabet ikke som sådan tilslutte sig konventionen, men må handle gennem sine medlemsstater.

På den baggrund har Kommissionen den 20. november 2001 fremsat et forslag til Rådets beslutning om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at undertegne Haagerkonventionen af 1996, idet medlemsstaterne samtidig skal afgive en erklæring, der blandt andet indebærer, at der efterfølgende skal indledes forhandlinger om en protokol til konventionen, som muliggør Fællesskabets tiltrædelse og sikrer anvendelsen af fællesskabsregler for så vidt angår anerkendelse og fuldbyrdelse i én medlemsstat af en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat.

På grundlag af gentagne drøftelser i Det Civilretlige Udvalg er Kommissionens oprindelige forslag revideret dels af det spanske formandskab, dels af det danske formandskab.

Da Fællesskabets kompetence er baseret på en forordning, som Danmark ikke deltager i, deltager Danmark heller ikke i vedtagelsen af Rådets beslutning om bemyndigelse til medlemsstaterne.

Danmark handler således fortsat på egne vegne i forhold til Haager-konventionen af 1996, idet den danske holdning dog fastlægges i kontakt med Fællesskabet.

Rådets beslutning om bemyndigelse af medlemsstaterne til at undertegne Haager-konventionen af 1996 i Fællesskabets interesse forventes vedtaget på Rådsmødet den 28. – 29. november 2002 eller på et senere rådsmøde.

2. Indhold

I henhold til det senest reviderede forslag til rådsbeslutning bemyndiger Rådet medlemsstaterne med undtagelse af Danmark til at undertegne Haager-konventionen af 1996 i Fællesskabets interesse, idet hver enkelt medlemsstat i den forbindelse afgiver en erklæring om, at domme, der afsiges i EU-medlemsstaterne skal anerkendes og fuldbyrdes ved anvendelse af de relevante interne fællesskabsregler frem for konventionens regler.

Det fastsættes endvidere, at medlemsstaterne skal gøre en indsats for at undertegne konventionen inden for en nærmere angivet tidsfrist.

Endelig afgiver Rådet og Kommissionen en fælles erklæring om, at Kommissionen inden seks måneder, efter at medlemsstaterne har undertegnet Haagerkonventionen af 1996, skal fremsætte et forslag til Rådets beslutning om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Fællesskabets interesse at ratificere eller tiltræde konventionen, således at det sikres, at konventionens bestemmelser og

bestemmelserne i den fremtidige forordning om forældreansvar kan træde i kraft samtidig eller inden for et kortere tidsrum.

3. Europaparlamentet

Forslaget er behandlet i henhold til proceduren i EF-traktatens artikel 300. Europaparlamentet høres derfor ikke over forslaget.

4. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 1. oktober og den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget til Rådsbeslutning ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under punkt 1, er forslaget til Rådets afgørelse omfattet af det danske forbehold vedr. retlige og indre anliggender.

Danmark deltager således ikke i en kommende vedtagelse af afgørelsen, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Danmark handler derfor fortsat på egne vegne i relation til Haager-konventionen af 1996, idet den danske holdning dog fastlægges i kontakt med Fællesskabet.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg *henholdsvis den 10. og 11. oktober 2002 forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 14.-15. oktober 2002.*

Vedrørende: Rådets beslutning om bemyndigelse af Kommissionen til på Det Europæiske Fællesskabs vegne at forhandle en ny protokol om supplering af den internationale konvention om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening (1992).*

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund

Den internationale ordning vedrørende erstatning for skader forårsaget af olieforurening fra skibe baserede sig oprindeligt på den internationale konvention om det privatretlige ansvar for skader ved olieforurening (CLC-konventionen) fra 1969 og den internationale konvention om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening (Fondskonventionen) fra 1971. De to konventioner blev imidlertid ændret ved protokoller fra 1992 og betegnes nu som CLC-konventionen og Fondskonventionen fra 1992. CLC-konventionen fastsætter et objektive, men begrænset ansvar for den registrerede skibsejer, mens Fondskonventionen opretter en fond (IOPC-fonden), som yder supplerende erstatning til skadelidte ved olieforureningskader, der ikke kan opnå fuld erstatning for skaden fra skibets ejer eller dennes forsikrer.

Alle EU-medlemsstater med undtagelse af Østrig og Luxembourg har tiltrådt de to konventioner fra 1992. *Luxembourg har udtrykt vilje til at tiltræde konventionerne snarest muligt.*

I henhold til CLC-konventionen fra 1992 kan skibsejeren normalt begrænse sit objektive erstatningsansvar til et beløb, der afhænger af skibets tonnage. For tiden udgør beløbet højst 90 millioner EUR for de største skibe. Det maksimale erstatningsbeløb fra 1992-fonden udgør ca. 200 millioner EUR, således at samtlige berettigede krav nedsættes forholdsmæssigt, hvis de sammenlagt overstiger dette loft.

Olietankskibet ERIKA's forlis i slutningen af 1999 ud for den franske kyst gav anledning til overvejelser om, hvorvidt der var behov for at forhøje erstatningsniveauet. På den baggrund fremsatte Kommissionen i december 2000 et forslag til forordning om supplering af den nuværende internationale ordning ved oprettelse af en europæisk fond (COPE-fonden), som skulle yde erstatning til skadelidte som følge af olieudslip i europæiske farvande med et erstatningsloft på 1 mia. EUR.

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, finder derfor anvendelse.

På rådsmødet (telekommunikation og transport) den 27.-28. juni 2001 foretrak Rådet imidlertid en global løsning og vedtog derfor, at medlemsstaterne skulle støtte og deltage i det igangværende arbejde i IMO-regi vedrørende etablering af en supplerende olieerstatningsfond som overbygning på CLC-konventionen og Fondskonventionen fra 1992 frem for at etablere en europæisk fond.

Den 19. oktober 2001 godkendte IOPC-fondens forsamling et udkast til protokol til 1992-Fondskonventionen om en supplerende olieerstatningsfond. Protokoludkastet blev godkendt af IMO's juridiske komité i april 2002 og forventes vedtaget på en diplomatkonference i begyndelsen af 2003, hvor erstatningslofterne for den supplerende fond samtidig vil blive endeligt fastsat.

Hovedformålet med protokollen er at yde supplerende erstatning for krav, som anses for berettigede i henhold til 1992-fonden, men som ikke dækkes fuldstændigt af denne. På grund af den nære sammenhæng mellem 1992-fonden og den supplerende fond forudsætter tiltrædelse af protokollen tillige tiltrædelse af 1992-fondskonventionen, *som igen forudsætter tiltrædelse af CLC-konventionen.*

Derudover indeholder protokollen bestemmelser om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i relation til den supplerende fond, som vidt omfang henviser til og gentager tilsvarende regler i 1992-fondskonventionen vedrørende 1992-fonden.

Den 22. december 2000 vedtog Rådet forordning nr. 44/2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I-forordningen), jf. EFT L 12 af 16. januar 2002, s. 1.

Da retsgrundlaget for Bruxelles I-forordningen er EF-traktatens artikel 65, jf. artikel 61, litra c, deltog Danmark ikke i vedtagelsen af forordningen, der således ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark, jf. protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til Amsterdam-traktaten (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender).

Med vedtagelsen af Bruxelles I-forordningen fik Fællesskabet såkaldt "ekstern kompetence" på de retsområder, som dækkes af forordningen. Dette indebærer blandt andet, at Fællesskabet i forhold til de omfattede medlemsstater fik eksklusiv kompetence til at forhandle om forpligtelser med tredjelande, som berører reglerne i Bruxelles I-forordningen.

De regler i protokoludkastet, der vedrører retternes kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i tilknytning til anvendelse af protokollen, berører Bruxelles I-forordningen og er således omfattet af Fællesskabets eksterne kompetence.

Den 11. april 2002 har Kommissionen fremsat et forslag til Rådets beslutning, hvorefter Rådet bemyndiger Kommissionen til på Fællesskabets vegne at forhandle om protokollen om en supplerende olieerstatningsfond, dels vedrørende protokollens regler om retternes kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, dels vedrørende erstatningslofterne for den supplerende fond.

Fællesskabets kompetence vedrørende reglerne om retternes kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser er baseret på en forordning, som Danmark ikke deltager i. Danmark deltager derfor heller ikke i vedtagelsen af den del af Rådets beslutning, der bemyndiger Kommissionen til at forhandle om protokollens regler om anerkendelse og fuldbyrdelse.

Rådsbeslutningen forventes vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28.-29. november 2002.

2. Indhold

Kommissionens forslag indebærer, at Rådet bemyndiger Kommissionen til inden for rammerne af sin kompetence at forhandle en ny protokol om supplerende af den internationale konvention fra 1992 om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening i overensstemmelse med Rådets forhandlingsdirektiver til Kommissionen.

I henhold til de foreslåede forhandlingsdirektiver, som de foreligger efter drøftelser i Det Civilretlige Udvalg, skal Kommissionen sikre, at reglerne om retternes anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, som fastsat i Bruxelles I-forordningen, fortsat kan finde anvendelse, når retsafgørelser i tilknytning til anvendelse af protokollen, som er truffet af en ret i en medlemsstat, anerkendes og fuldbyrdes i en anden medlemsstat. Herudover skal Kommissionen meddele, at man vil iværksætte procedurer med henblik på at bemyndige medlemsstaterne til at tiltræde protokollen i Fællesskabets interesse. Det er herved forudsat, at i hvert fald Luxembourg også bemyndiges til at tiltræde CLC- og Fondskonventionen fra 1992 i Fællesskabets interesse.

3. Europaparlamentet

Forslaget er behandlet i henhold til proceduren i EF-traktatens artikel 300. Europaparlamentet høres derfor ikke over forslaget.

4. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen blev drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 1. oktober og den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget til rådsbeslutning ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under punkt 1 forventes forhandlingsmandatet begrænset til alene at vedrøre forhold, der er omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige om indre anliggender.

Danmark deltager derfor ikke i en kommende vedtagelse af beslutningen, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 14.-15. oktober 2002.

Vedrørende: Rådets beslutning om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede og føre forhandlinger med Haagerkonferencen om International Privatret om vilkårene og fremgangsmåderne for Det Europæiske Fællesskabs tiltrædelse. *

Nyt notat.

1. Baggrund

Siden Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 har Rådet vedtaget en række retsakter på området for civilretligt samarbejde med hjemmel i Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (TEF) afsnit IV.

Med vedtagelsen af disse retsakter har Fællesskabet opnået enekompetence til at forhandle og indgå aftaler med tredjelande på områder, der berører de vedtagne retsakter.

Haagerkonferencens formål er at arbejde mod en gradvis harmonisering af regler om international privatret. Under Haagerkonferencen om International Privatret, som alle EU-medlemslandene er medlemmer af, er der således vedtaget en lang række konventioner på områder, der nu er reguleret i EU i henhold til TEF afsnit IV. Herudover forhandles der i øjeblikket om yderligere konventioner, der berører EU-retsakter vedtaget med hjemmel i TEF afsnit IV.

Som eksempel på en eksisterende konvention kan nævnes Haager-konventionen af 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse samt om samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af mindreårige, der berører den såkaldte Bruxelles II-forordning (forordning nr. 1347/2000/EF). Som eksempel på en kommende konvention kan nævnes de igangværende forhandlinger om en global domskonvention, der vil berøre den såkaldte Bruxelles I-forordning (forordning nr. 44/2001/EF).

Derudover forhandles der under Haagerkonferencen i få tilfælde om konventioner, der berører EU-retsakter vedtaget med hjemmel i andre dele af EF-traktaten. Dette skyldes, at visse EU-retsakter, hvis hovedformål vedrører f. eks. det indre markeds funktion, som et accessorium indeholder bestemmelser om international procesret eller international privatret. Som eksempel herpå kan nævnes de igangværende forhandlinger om en konvention om, hvilken lov, der skal anvendes på visse rettigheder med hensyn til værdipapirer, der besiddes via en mellemmand. Dette konventionsudkast berører blandt andet direktiv nr. 47/2002/EØS af 6. juni 2002 om finansiel sikkerhedsstillelse, der er vedtaget med hjemmel i TEF artikel 95.

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

Fællesskabet er imidlertid ikke medlem af Haagerkonferencen. Dette indebærer, at Fællesskabets forhandlingsret ikke er hjemlet i reglerne om Haagerkonferencen, og at Fællesskabet som udgangspunkt ikke har mulighed for at tiltræde de konventioner, der udarbejdes inden for rammerne af Haagerkonferencen.

Rådet og Kommissionen afgav allerede på Haagerkonferencens 19. samling (den 21. – 22. juni 2001) en erklæring om, at det ville være til gensidig nytte, hvis Fællesskabet blev medlem af konferencen.

På den baggrund fremlagde Kommissionen den 24. januar 2002 en henstilling til Rådet om, at Rådet og Kommissionen sender et brev til det permanente bureau for Haagerkonferencen med anmodning om, at der indledes forhandlinger med henblik på Fællesskabets medlemskab af konferencen, at Kommissionen bemyndiges til at indlede og føre disse forhandlinger efter nærmere angivne forhandlingsdirektiver, og at der udpeges et særligt udvalg til at bistå Kommissionen.

Grundlaget for Fællesskabets ønske om medlemskab af Haagerkonferencen er behovet for fuldt ud at kunne udøve den enekompetence, der tilkommer Fællesskabet ved forhandlinger om internationale konventioner mv., der berører vedtagne EU-retsakter.

Under hensyntagen til at Haagerkonferencens udtrykkelige formål er harmonisering af international privatretlige regler, og at den altovervejende del af de EU-retsakter, der vedrører international privatret, har hjemmel i EF-traktatens artikel 61, litra c og artikel 65, har Rådets Juridiske Tjeneste vurderet, at retsgrundlaget for det konkrete forhandlingsmandat vedrørende EU's medlemskab af Haagerkonferencen skal findes i EF-traktatens artikel 61, litra c og artikel 67.

Efter artikel 1 i protokollen om Danmark Stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelsen af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-traktaten (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender).

Da retsgrundlaget for forslaget er EF-traktatens artikel 65, jf. artikel 61, litra c, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af forhandlingsmandatet om EU's medlemskab af Haagerkonferencen.

Det bemærkes, at i det omfang Fællesskabets kompetence til at forhandle og indgå aftaler om konkrete konventioner under Haagerkonferencen ikke hviler på EF-traktatens afsnit IV, vil Danmark deltage i vedtagelsen af forhandlingsmandater herom, og Danmark vil i disse tilfælde være bundet heraf. Dette gælder, uanset at Danmark ikke deltager i vedtagelser om EU's generelle medlemskab af Haagerkonferencen.

Rådets beslutning om bemyndigelse af Kommissionen forventes vedtaget på Rådsmødet den 28. – 29. november 2002.

2. Indhold

Forslaget til Rådsbeslutningen lægger op til, at der sendes et brev til det permanente bureau for Haagerkonferencen for at underrette konferencen om, at Fællesskabet ønsker at indlede forhandlinger med henblik på medlemskab af konferencen. I brevet anmodes Haagerkonferencen om at tage de nødvendige skridt for at åbne forhandlinger om Fællesskabets medlemskab, idet det anføres, at de modeller, der er udarbejdet med henblik på Fællesskabets tiltrædelse af andre internationale organisationer såsom WTO og FAO kan anvendes som udgangspunkt for forhandlingerne.

Det henstilles endvidere, at Rådet bemyndiger Kommissionen til på Fællesskabets vegne efter nærmere angivne retningslinier at forhandle med Haagerkonferencen og dens medlemsstater om vilkårene og fremgangsmåderne for Det Europæiske Fællesskabs tiltrædelse af konferencen.

3. Europaparlamentet

Forslaget er behandlet i henhold til proceduren i EF-traktatens artikel 300. Europaparlamentet høres derfor ikke over forslaget.

4. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 1. oktober og den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget til Rådsbeslutning ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under punkt 1, er forslaget omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender.

Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forhandlingsmandatet, der ikke vil være bindende for Danmark.

Forslaget har således ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Vedrørende: Rådets afgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede forhandlinger med Haagerkonferencen for International Privatret om en fremtidig konvention om, hvilken lov der skal anvendes på visse rettigheder med hensyn til værdipapirer, der besiddes via en mellemmand.

Nyt notat.

1. Baggrund

1.1. Størstedelen af værdipapirerne på finansmarkederne besiddes i dag i dematerialiseret form (dvs. i ikke-papirbaseret form) på værdipapirkonti hos depositarer, i depot eller afviklingssystemer, som dokumenterer eksistensen af en ejendomsret mv. til de pågældende værdipapirer.

Denne måde at besidde værdipapirer på har givet anledning til en række vanskeligheder med hensyn til anvendelsen af det traditionelle lovvalgsprincip, hvorefter de ejendomsretlige aspekter af dispositioner vedrørende formuegenstande reguleres af lovgivningen på det sted, hvor den pågældende formuegenstand befinder sig på det pågældende tidspunkt (det såkaldte "*lex rei sitae-princip*"). Det er således vanskeligt at afgøre, hvor dematerialiserede værdipapirer fysisk befinder sig.

På denne baggrund blev der i maj 2000 under Haagerkonferencen for International Privatret iværksat et arbejde med at afklare mulighederne for at få udformet og vedtaget en "verdensdækkende" konvention om, hvilken lov der skal anvendes på visse rettigheder med hensyn til værdipapirer, der besiddes via en mellemmand (herefter "konventionen").

Der blev i efteråret 2000 nedsat en arbejdsgruppe bestående af eksperter fra Haagerkonferencens medlemsstater, organisationer specialiseret i dette område og andre internationale organisationer. Kommissionen har deltaget i arbejdet på observatørstatus.

Arbejdsgruppen har afholdt møder i januar 2001 og i januar 2002, og der er i lyset heraf udarbejdet et udkast til en fremtidig konvention på området. Det foreliggende konventionsudkast (fra juni 2002) skal danne baggrund for en diplomatkonference i Haag i perioden den 2.-13. december 2002, hvor konventionen forventes færdigforhandlet og vedtaget.

1.2. Efter konventionsudkastet skal den fremtidige konvention alene finde anvendelse på en række ejendomsretlige spørgsmål. Det drejer sig bl.a. om spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en ejendomsrettighed, herunder hvilken type ejendomsrettighed der er tale om, hvad der kræves for at sikre rettigheden mod tredjemand (sikringsakten), hvilken prioritet en rettighed skal tillægges i

forhold til andre konkurrerende rettigheder (prioritetskonflikter), samt hvornår der kan ske realisation af en sikret rettighed.

Konventionen skal alene regulere spørgsmålet om, hvilket lands lovgivning der skal finde anvendelse på de nævnte ejendomsretlige spørgsmål, og konventionen vil således ikke berøre de deltagende staters materielle lovgivning om bl.a. kravene til sikringsakt, prioritetskonflikter, realisation mv. Uden for konventionens anvendelsesområde vil desuden falde kontraktlige spørgsmål, dvs. spørgsmål om det indbyrdes forhold mellem navnlig kontoholder og mellemmanden.

Konventionsudkastet bygger på det såkaldte "PRIMA-princip" (på engelsk "place of the relevant intermediary"). Dette indebærer, at de ejendomsretlige spørgsmål, som er omfattet af konventionen, skal afgøres efter lovgivningen i den stat, som kontoholderen og den relevante mellemmand har aftalt skal finde anvendelse, forudsat at den pågældende mellemmand på tidspunktet for aftalen har et kontor i den pågældende stat, og der i øvrigt foreligger nogle nærmere angivne omstændigheder (den såkaldte realitetstest).

Da der vil kunne forekomme situationer, hvor der ikke er indgået en sådan aftale mellem kontoholderen og den relevante mellemmand, indeholder konventionsudkastet desuden nogle subsidiære lovvalgsregler (den såkaldte tilbagefaldsregel).

Konventionsudkastet vil bl.a. betyde, at insolvensbehandling i henhold til regler i en stat, som ikke samtidig er den stat, hvis lovgivning skal anvendes efter konventionen, ikke berører afgørelsen af de ejendomsretlige spørgsmål, der som nævnt er omfattet af konventionen. Dette betyder med andre ord, at insolvensbehandling i henhold til regler i en anden stat ikke skal berøre gyldigheden af rettigheder over de pågældende værdipapirer, hvis rettighederne er sikret i overensstemmelse med lovgivningen i det land, som efter konventionen finder anvendelse. Konventionsudkastet berører ikke de nationale regler om omstødelse og gennemførelse af krav (realisation) i konkurs.

Efter ønske fra de nordiske lande er der i konventionsudkastet medtaget en bestemmelse, som skal tage højde for det særlige system i de nordiske lande, hvorefter rettigheder over værdipapirer i visse tilfælde registreres af et kontoførende institut, der optræder på vegne af en værdipapircentral. Med bestemmelsen sikres det, at de ejendomsretlige spørgsmål, som er omfattet af konventionen, vil skulle afgøres efter dansk ret i et tilfælde, hvor en kunde har en individuel konto i den danske værdipapircentral, dvs. at der i værdipapircentralen er sket en registrering af, at den pågældende kunde har ret til nogle bestemte værdipapirer. I givet fald vil det efter konventionsudkastet være uden betydning, at der eventuelt også findes en notering af kundens ret til værdipapirerne hos f.eks. et udenlandsk kontoførende pengeinstitut.

Konventionsudkastet åbner mulighed for, at Det Europæiske Fællesskab kan tiltræde konventionen.

1.3. Udkastet til en fremtidig haagerkonvention skal ses i sammenhæng med en række fællesskabsretsakter.

Det gælder navnlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/47/EF af 6. juni 2002 om aftaler om finansiel sikkerhedsstillelse, som bl.a. indeholder en bestemmelse, hvorefter en række ejendomsretlige spørgsmål, som opstår i relation til sikkerhed i form af dematerialiserede værdipapirer, skal afgøres efter lovgivningen i det land, hvor den relevante konto føres.

Ved indføjelser af denne lovvalgsregel i direktivet om aftaler om finansiel sikkerhedsstillelse var man fuldt ud opmærksom på de igangværende drøftelser i Haagerkonferencens regi. Det blev derfor besluttet, at det, når haagerkonventionen er færdigbehandlet, skal undersøges, om den nævnte lovvalgsregel skal ændres i lyset af konventionen.

Også på andre punkter indeholder konventionsudkastet bestemmelser, der har berøringsflader til fællesskabsretsakter. Det drejer sig om Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/26/EF af 19. maj 1998 om endelig afregning i betalingssystemer og værdipapirafviklingssystemer samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/17/EF af 19. marts 2001 og direktiv 2001/24/EF af 4. april 2001 om sanering og likvidation af henholdsvis forsikringsselskaber og kreditinstitutter, som alle indeholder en lovvalgsregel, der grundlæggende svarer til, hvad der følger af det ovennævnte direktiv om aftaler om finansiel sikkerhedsstillelse.

Rådet vedtog den 29. maj 2000 forordning nr. 1346/2000 om konkurs, som bl.a. indeholder bestemmelser om betydningen af indledningen af en insolvensbehandling i forhold til kreditorers eller tredjemænds tinglige ret til bl.a. dematerialiserede værdipapirer, som på tidspunktet for insolvensbehandlingens indledning befinder sig på en anden medlemsstats område.

Da retsgrundlaget for konkursforordningen er EF-traktatens artikel 65, jf. artikel 61, litra c, deltog Danmark – i modsætning til de ovenfor nævnte direktiver på det finansielle område – ikke i vedtagelsen af forordningen, der således ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark, jf. protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til Amsterdam-traktaten (forbeholdet vedr. retlige og indre anliggender).

Med vedtagelsen af alle de nævnte fællesskabsretsakter har Fællesskabet fået såkaldt ”ekstern kompetence” på de retsområder, der dækkes af fællesskabsretsakterne. Dette indebærer bl.a., at Fællesskabet i forhold til de omfattede medlemsstater har fået enekompetence til at indgå forpligtelser med tredjelande, som berører reglerne i de nævnte fællesskabsretsakter.

Udkastet til haagerkonvention indeholder som nævnt på en række punkter forslag til bestemmelser vedrørende lovvalg, som berører fællesskabsretten, og er således delvist omfattet af Fællesskabets enekompetence. Der er tale om delt kompetence, idet en række øvrige bestemmelser i den fremtidige haagerkonvention henhører under medlemslandenes kompetence.

I overensstemmelse med Rådets juridiske tjeneste er det vurderet, at da Fællesskabets kompetence til at forhandle haagerkonventionen i alt væsentligt udspringer af retsakter, der er vedtaget som led i gennemførelsen af det indre marked, og da haagerkonventionen alene ventes at berøre disse, skal bemyndigelsen af Kommissionen vedtages med hjemmel i EF-traktatens artikel 300, jf. artikel 95. Protokollen om Danmarks stilling finder således ikke anvendelse.

1.4. Udkastet til en fremtidig haagerkonvention åbner som nævnt mulighed for at visse mellemfolkelige organisationer, f.eks. Det Europæiske Fællesskab, kan tilslutte sig konventionen.

På denne baggrund har Kommissionen den 26. juli 2002 fremsat et forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede forhandlinger med Haagerkonferencen vedrørende konventionen.

På grundlag af drøftelser i Det Civilretlige Udvalg er Kommissionens oprindelige forslag blevet revideret af det danske formandskab.

Rådsafgørelsen forventes vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 28.-29. november 2002.

2. Indhold

I henhold til det senest reviderede forslag til rådsafgørelse bemyndiger Rådet Kommissionen til at indlede forhandlinger med Haagerkonferencen for International Privatret med henblik på indgåelse af en fremtidig konvention om, hvilken lov der skal anvendes på visse rettigheder med hensyn til værdipapirer, der besiddes via en mellemand.

Rådsafgørelsen vil indebære, at Kommissionen skal arbejde for, at der bliver opnået enighed om en fremtidig haagerkonvention på området. Af de foreslåede forhandlingsdirektiver følger bl.a., at Fællesskabet vil kunne støtte, at haagerkonventionens lovvalgsregler fastlægges på grundlag af det såkaldte PRIMA-princip, jf. pkt. 1.2. ovenfor. Det skal endvidere bl.a. sikres, at konkursforordningen ikke berøres af bestemmelserne i den fremtidige haagerkonvention.

3. Europa-Parlamentet

Forslaget er behandlet i henhold til proceduren i EF-traktaten artikel 300. Europa-Parlamentet høres derfor ikke over forslaget.

4. Høring

Forslaget til rådsafgørelse om forhandlingsmandat til Kommissionen har ikke været sendt i høring.

Derimod har et udkast til selve den fremtidige haagerkonvention på området været sendt i høring i to omgange. Det seneste konventionsudkast (fra juni 2002) har den 13. september 2002 været udsendt til følgende myndigheder, organisationer mv.:

Advokatrådet, Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmarkedets Til-lægspension, Den Danske Børsmæglerforening, Centralforeningen for Danske Assurandører, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Dansk AMP, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Aktionærforening, Danske Finansieringsselskabers Forening, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Den Danske Dommerforening, Den Danske Finansanalytikerforening, Den Danske Fondsmæglerforening, Det Økonomiske Råd, Erhvervenes Skatteseekretariat, Erhvervsdirektoratet, Finansforbundet, Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S, Finansrådet, Finansstyrelsen, Fondsrådet, Forbrugerrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerstyrelsen, Foreningen af Firma-Pensionskasser, Foreningen af J.A.K. Andelskasser, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Registrerede Revisorer, Forsikring & Pension, FTF, Garantifonden for indskydere og investorer, Handel- Transport og Serviceerhvervene (HTS), Håndværksrådet, InvesteringsForeningsRådet, Kommune Kredit, Kommunernes Landsforening, Københavns Fondsbørs A/S, Landsorganisationen i Danmark, Lokale Pengeinstitutter, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Realkreditrådet, Regionale Bankers Forening, Rigsombudsmanden på Færøerne, Sammenslutningen af Danske Andelskasser, Rigsrevisionen og Værdipapircentralen A/S.

Danske Finansieringsselskabers Forening, Dansk Handel & Service, Den Danske Dommerforening, Erhvervsdirektoratet (Grønlands Hjemmestyre), Foreningen af Registrerede Revisorer, Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S, Kommunernes Landsforening og Rigsrevisionen har ikke bemærkninger til konventionsudkastet.

Advokatrådet finder det hensigtsmæssigt, at der udarbejdes et internationalt instrument om lovvalg på det pågældende område. Herudover anføres det bl.a., at de foreslåede opsamlingsbestemmelser (tilbagefaldsreglerne) synes bedre egnet som hovedregler end den foreslåede regel

om, at tingsretlige spørgsmål afgøres af den lov, som kontohaver og mellemmanden har aftalt, såfremt den såkaldte realitetstest er opfyldt.

Danmarks Nationalbank kan generelt støtte konventionsudkastet og peger i den forbindelse på, at den kommende lovvalgsregel bør være i overensstemmelse med de lovvalgsregler, som findes i allerede eksisterende EU-retsakter. Nationalbanken finder, at den endelige konvention skal indeholde en eller anden form for specifikation af tilknytningsmomentet til det lands ret, som parterne har valgt, som regulerende forhold af betydning for tredjemand (den såkaldte realitetstest). Den nærmere udformning af tilknytningsmomentet synes efter Nationalbankens opfattelse ikke afgørende, hvilket det derimod er, at der opnås enighed om en fælles lovvalgsregel med et fælles tilknytningsmoment.

For så vidt angår den nordiske model, herunder Værdipapircentralen, er Nationalbanken af den opfattelse, at den foreliggende konventionstekst på tilfredsstillende vis tager højde herfor. **Finansforbundet** kan også støtte konventionsudkastet på dette punkt.

Finansforbundet kan i øvrigt generelt støtte konventionsudkastet, idet der dog peges på, at der bør udarbejdes en definition af begrebet "kontor eller filial".

***Finansrådet og Børsmæglerforeningen** anfører, at det er særdeles positivt, at spørgsmålet om tinglige rettigheder over dematerialiserede værdipapirer søges afklaret. Der peges bl.a. på, at der med konventionsudkastets lovvalgsregler bør skabes en utvetydig retsstilling.*

***Lokale Pengeinstitutter** har ikke selvstændige bemærkninger til konventionsudkastet, men henviser til Finansrådets høringssvar.*

Realkreditrådet kan tilslutte sig formålet med konventionen.

Værdipapircentralen kan generelt støtte konventionsudkastet og peger i den forbindelse på, at det må sikres, at værdipapirhandelslovens regler finder anvendelse på værdipapirer registreret som fondsaktiver i værdipapircentralen. Herudover anføres det bl.a., at der ved udformningen af den centrale lovvalgsregel bør lægges vægt på at skabe tilstrækkelig juridisk klarhed.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen forventes drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 12. november 2002.

6. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Forslaget til rådsafgørelse er efter regeringens opfattelse i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget til rådsafgørelse vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Hvis en eventuel senere tiltrædelse af den pågældende haagerkonvention fra Fællesskabets side nødvendiggør ændringer i de gældende fællesskabsretsakter, vil det som en konsekvens heraf formentlig også være nødvendigt at foretage ændringer i den finansielle lovgivning. Der synes dog på det foreliggende grundlag i givet fald ikke at kunne blive tale om større lovændringer.

8. Forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Folketingets Retsudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg eller Folketingets Retsudvalg.

Vedrørende: Kommissionens forslag til Rådets direktiv om forbedret adgang til domstolsprøvelse i forbindelse med grænseoverskridende sager gennem fastsættelse af fælles mindsteregler for retshjælp i civile sager (KOM(2002) 13 endelig).*

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

I Rådets og Kommissionens handlingsplan af 3. december 1998 anføres, at man inden fem år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden skal identificere de civilprocessuelle regler, der har grænseoverskridende virkninger, som det er nødvendigt at harmonisere med henblik på at skabe lettere adgang til retsvæsenet, herunder for eksempel fri proces. Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tammerfors den 15.-16. oktober 1999 (punkt 30) opfordrede Rådet til at udarbejde minimumsstandarder, som sikrer et passende retshjælpsniveau i grænseoverskridende retssager i hele EU.

På denne baggrund fremsatte Kommissionen den 18. januar 2002 et forslag til Rådets direktiv om forbedret adgang til domstolsprøvelse i forbindelse med grænseoverskridende sager gennem fastsættelse af fælles mindsteregler for retshjælp og andre finansielle aspekter i civile retssager.

Kommissionens forslag angiver EF-traktatens artikel 61, litra c, jf. artikel 65, litra c, som hjemmelsgrundlag. I henhold til disse bestemmelser kan der træffes foranstaltninger vedrørende samarbejde om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger, i det omfang disse foranstaltninger er nødvendige for det indre markeds funktion.

På baggrund heraf – og på baggrund af de øvrige drøftelser under spansk formandskab – fremlagde det danske formandskab den 26. juli 2002 et revideret udkast til direktiv, der bl.a. begrænser direktivets anvendelsesområde til at omfatte retshjælp og fri proces i sager med grænseoverskridende virkninger.

Under dansk formandskab er der opnået afgørende fremskridt i arbejdet med direktivet. På Rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 14. – 15. oktober 2002 blev der opnået politisk enighed, og direktivforslaget forventes formelt vedtaget på Rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002.

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

Efter artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til artikel IV i EF-traktaten (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender).

Danmark deltager således ikke i en kommende vedtagelse af direktivet, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

2. Indhold.

Direktivet indebærer først og fremmest, at medlemsstaterne forpligter sig til i grænseoverskridende sager på det civilretlige område at overholde visse minimumstandarder for ydelse af retshjælp, herunder fri proces.

Personer, der er bosiddende i et EU-land, og som inddrages i en retssag mv. i et andet EU-land (enten som sagsøger eller som sagsøgt) skal efter forslaget kunne indgive ansøgning om retshjælp, herunder fri proces, i den medlemsstat, for hvis domstole sagen er indbragt i overensstemmelse med denne medlemsstats nationale lovgivning.

En sådan retshjælp skal navnlig omfatte bistand fra en advokat og fritagelse for betaling af sagsomkostningerne eller hjælp til dækning af disse. Retshjælpen skal også dække visse omkostninger, som direkte er forbundet med sagens grænseoverskridende karakter, og retshjælpen skal omfatte omkostninger ved at få dommen erklæret eksigibel eller fuldbyrdet. Retshjælpsmodtageren skal som udgangspunkt have ret til fortsat retshjælp under en appel, og der skal også være mulighed for retshjælp i forbindelse med visse udenretlige procedurer.

Medlemsstaterne kan stille krav om, at ansøgeren for at opnå retshjælp skal opfylde visse økonomiske betingelser, ligesom medlemsstaterne kan stille krav til indholdet af tvisten, herunder navnlig, at ansøgeren skal have en rimelig udsigt til at vinde sagen.

Ud over forslagene til minimumsharmonisering af medlemsstaternes retshjælpsordninger for så vidt angår grænseoverskridende tvister, indeholder forslaget også bestemmelser om myndighedernes behandling af retshjælpsansøgninger og om formidling af ansøgninger om retshjælp mellem myndigheder i forskellige medlemsstater. Til ansøgningen om retshjælp og til videreformidlingen af ansøgningen skal der anvendes nogle standardformularer, som vil blive udarbejdet efter direktivets vedtagelse.

Denne del af forslaget viderefører og udbygger de eksisterende ordninger om formidling af retshjælpsansøgninger, som er etableret i Europarådets regi.

3. Europaparlamentet.

Europarlementet har den 25. september 2002 afgivet en udtalelse om direktivforslaget.

4. Høring.

Forslaget har været sendt i høring hos:

Præsidenterne for Østre Landsret, Vestre Landsret, Københavns Byret samt retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Foreningen af Statsamtsmænd, Forbrugerklagenævnet og Forsikring & Pension.

Ingen af de hørte parter har bemærkninger til forslaget, idet de henviser til, at Danmark på grund af forbeholdet ikke deltager i en kommende vedtagelse heraf.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været forelagt Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde i forbindelse med udvalgets møder den 27. maj 2002, den 1. oktober 2002 og den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Direktivet ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Som anført under punkt 1 er direktivet omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender.

Danmark deltager således ikke i en kommende vedtagelse af direktivet, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark. En kommende vedtagelse af direktivet vil således ikke have lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Der bemærkes, at direktivet indeholder bestemmelser, som i givet fald ville kræve ændringer i retsplejelovens regler om retshjælp og fri proces for så vidt angår grænseoverskridende sager.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Et grundnotat om direktivforslaget er sendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den 26. marts 2002. Direktivforslaget har endvidere været forelagt Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg forud for Rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. juni 2002 og *forud for Rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 14. – 15. oktober 2002.*

Vedrørende: Trusselsvurdering vedrørende terrorisme

Nyt notat.

1. Baggrund.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 tilsluttede Rådet sig nogle nærmere retningslinier for udarbejdelse af rapporter vedrørende trusselsvurderingen for så vidt angår terrorisme.

Med udgangspunkt heri og på baggrund af bidrag fra medlemslandene fremlægger formandskabet halvårligt en analyse af trusselsvurderingen vedrørende terrorisme. På rådsmødet den 6. – 7. december 2001 tog Rådet den fortrolige trusselsvurderingsrapport for første halvår af 2001 udarbejdet under det daværende belgiske formandskab til efterretning.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civil beskyttelse) den 13. – 14. juni 2002 tog Rådet den fortrolige trusselsvurderingsrapport vedrørende terrorisme for første halvår af 2002 udarbejdet under det daværende spanske formandskab til efterretning.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 forventes Rådet at tage den seneste trusselsvurderingsrapport vedrørende terrorisme, der er udarbejdet under dansk formandskab, til efterretning.

2. Indhold.

Den seneste trusselsvurdering er i lighed med tidligere halvårlige trusselsvurderinger udarbejdet på baggrund af bidrag fra medlemslandene. Trusselsvurderingsrapporten er fortrolig.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen har ikke været forelagt Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af sagen.

5. Specialudvalget for politimæssigt og strafferetligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og strafferetligt samarbejde den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Sagen om den seneste fortrolige trusselsvurdering har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Sagen om trusselsvurdering vedrørende terrorisme for andet halvår af 2001, herunder om retningslinierne for udarbejdelse af den halvårslige trusselsvurdering blev forelagt for Folketingets partier forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001. Aktuelt notat blev oversendt til Folketingets partier den 19. november 2001. Aktuelt notat blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg henholdsvis den 3. december 2001 og den 10. december 2001.

Et aktuelt notat om trusselsvurderingen vedrørende terrorisme for første halvår af 2002 blev oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 30. maj 2002 forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 13. – 14. juni 2002.

Vedrørende: Opdatering af liste over terroristorganisationer

Nyt notat.

1. Baggrund.

På det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 og det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001 blev der vedtaget en række konklusioner vedrørende initiativer som led i en styrkelse af indsatsen mod terrorisme. Det Europæiske Råd besluttede blandt andet, at der i rådsregi (retlige og indre anliggender) skal udarbejdes en oversigt over terroristorganisationer til brug for relevante myndigheder i medlemsstaterne med ansvar for bekæmpelse af terrorisme.

På denne baggrund er der i rådsregi udarbejdet nærmere retningslinier for udarbejdelsen af en fortrolig oversigt over terroristorganisationer til brug for relevante myndigheder i medlemsstaterne med ansvar for bekæmpelse af terrorisme, ligesom der på baggrund af bidrag fra medlemslandene er udarbejdet en sådan oversigt. Oversigten opdateres halvårligt af formandskabet.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001 tog Rådet oversigten over terroristorganisationer udarbejdet under det daværende belgiske formandskab til efterretning.

Rådet godkendte den 13. december 2001 retningslinierne for udarbejdelsen af den fortrolige oversigt over terroristorganisationer til brug for de relevante myndigheder i medlemslandene med ansvar for bekæmpelse af terrorisme.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 13. – 14. juni 2002 blev Rådet orienteret om status for gennemførelsen af konklusionerne fra det ekstraordinære rådsmøde den 20. september 2001 samt det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001. I den forbindelse tog Rådet en opdateret version af oversigten over terroristorganisationer udarbejdet under det daværende spanske formandskab til efterretning.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 forventes Rådet at tage oversigten over terroristorganisationer til brug for relevante myndigheder i medlemslandene med ansvar for bekæmpelse af terrorisme, der er opdateret under dansk formandskab, til efterretning.

2. Indhold.

Den opdaterede oversigt over terrororganisationer til brug for relevante myndigheder i medlemslandene med ansvar for bekæmpelse af terrorisme er i lighed med tidligere versioner af oversigten udarbejdet på baggrund af bidrag fra medlemslandene. Oversigten er fortrolig.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen har ikke været forelagt Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af sagen.

5. Specialudvalget for politimæssigt og strafferetligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og strafferetligt samarbejde den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Sagen om den seneste opdaterede oversigt over terrororganisationer har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Udkast til rådskonklusioner fra det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 blev forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for mødet. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt den 18. september 2001. Rådskonklusionerne blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 21. september 2001.

Endvidere blev Folketingets Europaudvalg den 21. september 2001 orienteret om det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd samme dag. Folketingets Europaudvalg modtog efterfølgende

den 25. september 2001 en mundtlig redegørelse for det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd, ligesom konklusionerne fra mødet er oversendt til udvalget.

Sagen om den første oversigt over terrororganisationer til brug for de relevante myndigheder i medlemslandene med ansvar for bekæmpelse af terrorisme udarbejdet på baggrund af konklusionerne fra det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001 blev endvidere forelagt for Folketingets partier forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001. Aktuelt notat blev oversendt til Folketingets partier den 19. november 2001. Aktuelt notat blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg henholdsvis den 3. december 2001 og den 10. december 2001.

Et aktuelt notat om status for gennemførelsen af konklusionerne fra det ekstraordinære rådsmøde den 20. september 2001 samt det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001, herunder opdatering af den fortrolige oversigt over terrororganisationer til brug for relevante myndigheder i medlemslandene med ansvar for bekæmpelse af terrorisme blev oversendt den 30. maj 2002 til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 13. – 14. juni 2002.

Vedrørende: Rådets henstilling om udarbejdelse af terroristprofiler

Nyt notat.

1. Baggrund.

I forbindelse med det danske formandskab har Danmark fremsat et forslag til en rådshenstilling om udarbejdelse af terroristprofiler.

Baggrunden for forslaget er blandt andet, at det følger af rådskonklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 21. september 2001, at der er behov for et bedre samarbejde og en bedre udveksling af oplysninger mellem alle efterretningstjenester i EU, ligesom medlemsstaterne skal dele alle nyttige oplysninger vedrørende terrorisme med Europol.

Ligeledes blev det understreget i rådskonklusionerne fra mødet i Rådet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001, at det med henblik på kvaliteten af Euro-pols analyser er afgørende, at medlemsstaternes politimyndigheder såvel som deres efterretnings-tjenester i overensstemmelse med Europol-konventionen hurtigt fremsender alle oplysninger med relevans for terrorisme. Det fremgår endvidere af rådskonklusionerne af 20. september 2001, at sikkerheds- og efterretningstjenesterne spiller en vigtig rolle i forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme, og at deres efterretninger er et uvurderligt middel til at afdække mulige ter-rortrusler samt terroristers og terrorgruppers hensigter på et tidligt tidspunkt.

Forslaget til rådshenstilling om udarbejdelse af terroristprofiler forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

Forslaget indeholder udover en række henstillinger til medlemsstaterne et anneks, hvori ”bedste praksis” med hensyn til udarbejdelse og anvendelse af terroristprofiler er beskrevet på baggrund af bidrag fra medlemslandene. Forslagets indhold er ikke juridisk bindende for medlemslandene.

Det fremgår af præambelbetragtningerne, at samarbejdet mellem de relevante myndigheder i medlemslandene med ansvar for bekæmpelse af terrorisme og Europol omkring udviklingen af målrettede terroristprofiler kan være et værdifuldt bidrag til den operationelle indsats med henblik på at forebygge og bekæmpe terrorisme inden for den Europæiske Unions område.

Hensigten med forslaget er således at styrke samarbejdet og den operationelle indsats, og det fremgår i den forbindelse, at forslaget ikke indebærer indsamling af identificerbare personoplysninger.

I henstillingen lægges op til, at medlemsstaterne noterer sig indholdet af annekset om den bedste praksis.

Endvidere henstilles det til medlemsstaterne, at de indbyrdes og med Europol udveksler oplysninger om arbejdet med udviklingen og anvendelsen af terroristprofiler, ligesom det henstilles, at medlemsstaterne i samarbejde med Europol identificerer konkrete områder, hvor udarbejdelse af målrettede terroristprofiler vil kunne bidrage til at identificere terrorister.

Videre henstilles det til medlemsstaterne, at de i overensstemmelse med Europol-konventionen videregiver oplysninger til Europol, der efter henstillingen skal udarbejde terroristprofilerne og stille dem til rådighed for de relevante myndigheder i medlemslandene. Medlemsstaterne opfordres i den forbindelse til i samarbejde med Europol at sikre, at terroristprofilerne opdateres, så ofte det er påkrævet.

Det henstilles endvidere til medlemsstaterne, at de i overensstemmelse med national ret og relevante internationale instrumenter i videst muligt omfang overvejer muligheden for at involvere tredjelande - som har en samarbejdsaftale med Europol - i udviklingen af terroristprofilerne.

Endelig henstilles det til medlemsstaterne, at de i forbindelse med anvendelsen af terroristprofilerne tager højde for grundlæggende personlige rettigheder.

3. Europa-Parlamentet.

Forslaget har ikke været forelagt Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af forslaget.

5. Specialudvalget for politimæssigt og strafferetligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og strafferetligt samarbejde den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg blev orienteret om forslaget i forbindelse med den samlede oversendelse i juni måned 2002 af danske formandskabsinitiativer på Justitsministeriets område.

Udkast til rådskonklusioner fra det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 blev forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for mødet. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt den 18. september 2001. Rådskonklusionerne blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 21. september 2001.

Endvidere blev Folketingets Europaudvalg den 21. september 2001 orienteret om det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd samme dag. Folketingets Europaudvalg modtog efterfølgende den 25. september 2001 en mundtlig redegørelse for det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd, ligesom konklusionerne fra mødet er oversendt til udvalget.

Vedrørende: Rådets afgørelse om anvendelse af specifikke foranstaltninger inden for rammerne af politisamarbejdet og det retlige samarbejde til bekæmpelse af terrorisme.

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

På baggrund af bl.a. terrorangrebene i USA den 11. september 2001 vedtog FN's Sikkerhedsråd den 28. september 2001 resolution UNSCR 1373 (2001).

Som opfølgning på UNSCR 1373 har Rådet den 27. december 2001 bl.a. vedtaget en fælles holdning (2001/931/FUSP) om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme over for personer, grupper og enheder, der er involveret i terrorhandlinger, og som er opført i et bilag til den fælles holdning.

Den fælles holdning indeholder i artikel 4 bestemmelse om politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager. Heraf fremgår, at medlemsstaterne gennem politimæssigt og strafferetligt samarbejde i kriminalsager inden for rammerne af afsnit VI i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) yder hinanden den størst mulige hjælp i forebyggelsen og bekæmpelsen af terrorhandlinger. Med henblik herpå fremgår det endvidere, at medlemsstaterne med hensyn til undersøgelser og retsforfølgning, som deres myndigheder gennemfører over for alle de personer, grupper og enheder, der er opført i bilaget, på anmodning fuldt ud udøver deres gældende beføjelser i overensstemmelse med retsakter, der er vedtaget af EU, og andre internationale aftaler, arrangementer og konventioner, der er bindende for medlemsstaterne.

Med henblik på gennemførelse af artikel 4 i den fælles holdning (2001/931/FUSP) har det spanske formandskab fremsat forslag til Rådets afgørelse om anvendelse af specifikke foranstaltninger inden for rammerne af politisamarbejdet og det retlige samarbejde med det formål at øge den gensidige hjælp i forbindelse med forebyggelse og bekæmpelse af terrorhandlinger.

Forslaget er fremsat bl.a. på baggrund af konklusionerne fra Det Europæiske Råds ekstraordinære møde den 21. september 2001 og Det Europæiske Råds erklæring af 19. oktober 2001, hvorefter bestræbelserne på at styrke verdenssamfundets alliance mod alle former for terrorisme skal ske f.eks. gennem styrkelse af samarbejdet mellem de forskellige operative tjenester med ansvar for bekæmpelse af terrorisme: Europol, Eurojust, efterretningstjenesterne, politiet og de judicielle myndigheder.

Forslaget til rådsafgørelse er fremsat under henvisning til TEU artikel 30 og 31 om politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

Retsgrundlaget for forslaget er TEU artikel 34, stk. 2, litra c.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 13.-14. juni 2002 blev der opnået politisk enighed om forslaget. Forslaget blev i den forbindelse revideret således, at det fik et indhold, der svarer til indholdet som beskrevet under punkt. 2.

Forslaget forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

Forslaget indebærer, at der i hver medlemsstat skal udpeges *en specialafdeling* indenfor politivæsenet og *en Eurojust-korrespondent eller en relevant judicial eller anden myndighed, som i overensstemmelse med national ret* skal forestå indsamling og udveksling af oplysninger, herunder i forhold til Europol og Eurojust, om efterforskning og strafferetlig forfølgning i forbindelse med forebyggelse og bekæmpelse af terrorhandlinger.

Forslaget indebærer endvidere, at medlemsstaterne skal sikre dels en prioriteret behandling af anmodninger om *gensidig* retshjælp og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i forbindelse med terrorhandlinger, og dels at sagsakter og bevismidler *i overensstemmelse med national ret og relevante internationale juridiske instrumenter* kan være tilgængelige eller stilles til rådighed i forbindelse med efterforskning i andre medlemsstater *af terrorhandlinger*.

Forslaget lægger samtidig op til en øget brug af fælles efterforskningshold i forbindelse med efterforskning af terrorhandlinger.

Forslagets anvendelsesområde fastlægges i artikel 1 med henvisning til de terrorhandlinger, som er nævnt i artikel 1-3 i rammeafgørelsen *af 13. juni 2002* om bekæmpelse af terrorisme og med henvisning til de personer, grupper og enheder, der er opført i bilaget til den fælles holdning 2001/931/FUSP om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme.

Det følger af artikel 2, stk. 1, at alle medlemsstater skal udpege *en specialafdeling* inden for politiet, der - *i overensstemmelse med national ret* - skal have adgang til og *samle alle relevante* oplysninger, som vedrører og stammer fra politimyndighedernes efterforskning af terrorhandlinger, og som involverer de nævnte personer, grupper eller enheder.

Af artikel 2, stk. 2 (tidligere stk. 2 og 3), fremgår det, *at hver medlemsstat skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at et minimum af oplysninger, der indsamles af specialenheden,*

meddeles Europol gennem den pågældende stats nationale enhed i overensstemmelse med national ret og Europol-konventionen med henblik på, at Europol kan foretage en nærmere analyse af oplysningerne, jf. Europol-konventionen art. 10. De oplysninger, det drejer sig om, er oplysninger med henblik på identifikation af personer, grupper eller enheder, oplysninger om de handlinger, der efterforskes, og de særlige omstændigheder, hvorunder de har fundet sted, oplysninger om forbindelse til andre relevante tilfælde af terrorhandlinger, oplysninger om anvendelse af kommunikationsteknologi samt oplysninger om trusler knyttet til besiddelse af masseødelæggelsesvåben.

Efter artikel 3, stk. 1, (tidligere stk. 1, 1. og 2. pkt.) skal der tilsvarende udpeges en national Eurojust-korrespondent på terrorismeområdet eller en relevant judiciel eller anden kompetent myndighed eller, hvis en medlemsstats retssystem indeholder bestemmelser herom, mere end en myndighed. Medlemsstaterne skal - i overensstemmelse med national ret - sikre, at korrespondenten eller myndigheden har adgang til og mulighed for at indsamle alle relevante oplysninger, der vedrører og stammer fra efterforskninger udført inden for de judicielle myndigheders ansvarsområde, i forbindelse med terrorhandlinger, som involverer de omhandlede personer, grupper eller enheder.

Af artikel 3, stk. 2 (tidligere stk. 2 og 3) fremgår det, at hver medlemsstat skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at et minimum af oplysninger, der indsamles af den nationale korrespondent eller den relevante judicielle eller anden kompetente myndighed, meddeles Eurojust i overensstemmelse med national ret og afgørelsen om Eurojust med henblik på at Eurojust kan udføre sine opgaver. De oplysninger, det drejer sig om, er oplysninger med henblik på identifikation af personer, grupper og enheder, oplysninger om de handlinger, der efterforskes, og de særlige omstændigheder, hvorunder de har fundet sted, oplysninger om forbindelse til andre relevante tilfælde af terrorhandlinger samt oplysninger om gensidig retshjælp, herunder retsannoncer, der måtte være rettet til eller fremsat af en anden medlemsstat, samt udfaldet heraf.

Efter artikel 4 skal medlemsstaterne, hvis det er relevant, træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på oprettelse af fælles efterforskningshold, der skal foretage efterforskning af terrorhandlinger, som involverer de omhandlede personer, grupper eller enheder.

Medlemsstaterne skal efter artikel 5 sørge for, at alle relevante oplysninger, som meddeles Europol og Eurojust i overensstemmelse med artikel 2 og 3, og som vedrører enten de omhandlede personer, grupper eller enheder eller handlinger, disse formodes at have begået eller vil begå, kan udveksles mellem Europol og Eurojust i det omfang, det er fastsat i den samarbejdsaftale, der skal indgås mellem disse enheder, jf. Europol-konventionen og afgørelsen om Eurojust.

Hver medlemsstat skal efter artikel 6 træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at anmodninger om *gensidig* retshjælp og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, der fremsættes af en anden medlemsstat i forbindelse med terrorhandlinger, som involverer de i artikel 1, litra a, definerede personer, grupper eller enheder, behandles som hastesager med høj prioritet.

Hver medlemsstat skal endvidere efter artikel 7 træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at alle *relevante oplysninger, der foreligger i dokumenter, sagsakter, data, genstande eller andre bevismidler, der er beslaglagt eller konfiskeret under efterforskninger eller straffesager i forbindelse med terrorhandlinger* mod de omhandlede personer, grupper eller enheder, kan *gøres tilgængelige* eller til rådighed for andre *interesserede* medlemsstaters myndigheder *i overensstemmelse med national ret og relevante internationale juridiske instrumenter*, når der i disse *medlemsstater* gennemføres eller indledes *efterforskninger i forbindelse med terrorhandlinger* mod de pågældende personer, grupper eller enheder.

Forslagets artikel 8 indeholder bestemmelse om ikrafttræden og offentliggørelse i EF-Tidende.

Afslutningsvis indeholder forslaget en erklæring om, at Europol og Eurojust *opfordres til* afholdelse af regelmæssige møder af operationelle årsager og med henblik på at opnå den bedste og mest effektive *anvendelse* af rådsafgørelsen. *De nærmere regler for afholdelse af sådanne møder fastlægges i den aftale, der skal indgås mellem Europol og Eurojust.*

3. Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har i september 2002 afgivet udtalelse om forslaget. Europa-Parlamentet har i den forbindelse fremsat en række ændringsforslag til forslaget til rådsafgørelsen.

4. Høring.

Forslaget blev den 1. maj 2002 sendt i høring hos Rigsadvokaten og Rigspolitichefens afdeling G.

Rigsadvokaten har skriftligt fremsat bemærkninger og Rigspolitichefens afdeling G har telefonisk fremsat bemærkninger.

Det bemærkes, at de hørte myndigheder blev anmodet om en udtalelse vedrørende det oprindelige forslag. De afgive høringssvar knytter sig således til et forslag, der har undergået en række ændringer under forhandlingerne. Der er med ændringerne taget højde for de bemærkninger, som blev fremsat af de hørte myndigheder.

5. Specialudvalget for politimæssigt og strafferetligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og strafferetligt samarbejde *den 12. november 2002.*

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget skønnes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Et aktuelt notat om forslaget blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 11. april 2002 og til Folketingets Retsudvalg den 15. april 2002 forud for rådsmødet den 25. – 26. april 2002.

Endvidere blev et aktuelt notat om forslaget oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den 30. maj 2002 forud for rådsmødet den 13. – 14. juni 2002.

Vedrørende: Rådets afgørelse om en ordning for evaluering af, hvordan de internationale forpligtelser med hensyn til bekæmpelse af terrorisme udmøntes og efterleves i de enkelte medlemsstater

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

Ved fælles aktion, som blev vedtaget af Rådet den 5. december 1997, blev der indført en ordning for evaluering af, hvordan de internationale forpligtelser med hensyn til bekæmpelse af organiseret kriminalitet udmøntes og efterleves i de enkelte medlemsstater.

På det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 besluttede Rådet, at der skulle udarbejdes en forenklet udgave af den evalueringsordning, der er fastlagt i den fælles aktion af 5. december 1997 med henblik på at evaluere de nationale foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme.

På denne baggrund har det spanske formandskab fremsat forslag til en rådsafgørelse om indførelse af en ordning for evaluering af de nationale retsregler om bekæmpelse af terrorisme og gennemførelsen heraf.

Forslaget er fremsat under henvisning til TEU artikel 29 om politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

Retsgrundlaget for forslaget er TEU artikel 34, stk. 2, litra c.

På rådsmødet den 14. – 15. oktober 2002 blev der opnået politisk enighed om forslaget.

Forslaget forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

Det bemærkes, at forslagets titel nu er ændret til: Rådets afgørelse om indførelse af en ordning til evaluering af retssystemerne og deres nationale anvendelse i bekæmpelsen af terrorisme.

Forslaget indebærer, at der skal sammensættes en række evalueringshold bestående af nationale eksperter. Evalueringsholdene skal på baggrund af medlemsstaternes besvarelse af spørgeskemaer og *eventuelt* evalueringsbesøg i de enkelte medlemsstater udarbejde evalueringsrapporter, der

knytter sig til nærmere fastlagte evalueringsemner vedrørende de nationale *foranstaltninger* til bekæmpelse af terrorisme.

Forslagets artikel 1 omhandler indførelsen af en evalueringsordning. Det følger af stk. 1, at der er tale om regler om en ordning for peer-evaluering af de nationale foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme inden for rammerne af medlemsstaternes internationale samarbejde. Videre følger det af stk. 2, at alle medlemsstaterne skal forpligte sig til at sørge for, at deres nationale myndigheder samarbejder fuldt ud med de evalueringshold, der skal sammensættes i medfør af afgørelsen. Samarbejdet skal ske under overholdelse af de lovbestemmelser og etiske regler, der gælder i de enkelte medlemsstater.

Forslagets artikel 2 omhandler evalueringsemnerne. Det følger af stk. 1, at emnerne for evaluering samt rækkefølgen, hvori medlemsstaterne skal evalueres, fastlægges af Artikel 36-Udvalget efter forslag fra formandskabet. På baggrund af det evalueringsemne, der er valgt, besluttet det, hvem der skal foretage evalueringen, herunder om den i givet fald skal foretages af Artikel 36-Udvalget. Artikel 36-Udvalget fastlægger hyppigheden af de enkelte evalueringsrunder. Ifølge stk. 2 forestår formandskabet, navnlig gennem nationale eksperter, der er udstationer i Rådet til formålet, forberedelsen af evalueringen. Rådets Generalsekretariat bistår formandskabet, ligesom Kommissionen fuldt ud tilknyttes arbejdet. Ifølge stk. 3 skal første evalueringsrunde være afsluttet i midten af 2003.

Forslagets artikel 3 omhandler udpegelse af de nationale eksperter, der skal indgå i de enkelte evalueringshold.

Forslagets artikel 4 omhandler sammensætningen af evalueringsholdene. Det fremgår heraf, at hvert hold skal bestå af to eksperter, der ikke må være statsborgere i den medlemsstat, der skal evalueres. Det fremgår endvidere, at evalueringsholdene bistås i alle sine opgaver af Generalsekretariatet for Rådet og *Kommissionen*.

Forslagets artikel 5 omhandler udarbejdelse af et spørgeskema. Det fremgår heraf, at formandskabet med bistand fra Rådets Generalsekretariat og Kommissionen skal udarbejde et spørgeskema inden for det præcise emne, der fastlægges efter artikel 2, stk. 1, til brug for evalueringen af samtlige medlemsstater. Spørgeskemaet skal forelægges Artikel 36-Udvalget eller den til formålet nedsat arbejdsgruppe. Medlemsstaterne skal besvare spørgeskemaet så vidt muligt inden for en måned og i øvrigt vedlægge alle relevante bilag.

Forslagets artikel 6 omhandler evalueringsbesøg. Det følger af bestemmelsen, at evalueringsholdet, såfremt det finder det hensigtsmæssigt, skal aflægge besøg i den medlemsstat, der er under evaluering, inden for seks uger efter spørgeskemaet er besvaret. Under et eventuelt evaluerings-

besøge kan evalueringsholdet mødes med de politiske myndigheder, forvaltningsmyndigheder, politi- eller toldmyndigheder, retsmyndigheder eller andre relevante myndigheder.

Forslagets artikel 7 omhandler udarbejdelse af et udkast til rapport. Det fremgår heraf, at evalueringsholdet senest 14 efter modtagelsen af svaret på spørgeskemaet eller efter det i artikel 6 omtalte besøg skal udarbejde et kortfattet udkast til en rapport. Herefter skal den evaluerede medlemsstat have lejlighed til at afgive en udtalelse på baggrund af rapporten inden for en frist på seks uger. Hvis evalueringsholdet finder det nødvendigt, tilpasses rapporten den evaluerede medlemsstats bemærkninger.

Forslagets artikel 8 omhandler behandling og vedtagelse af rapporten. Det fremgår af stk. 1, at formandskabet skal sende udkastet til rapport som fortroligt dokument til Artikel 36-Udvalget eller den særligt nedsatte arbejdsgruppe. I det omfang den evaluerede medlemsstats bemærkninger til rapporten ikke er inkorporeret i rapporten, skal disse vedlægges denne. Herefter behandles rapporten på et møde i Artikel 36-Udvalget eller den særlige arbejdsgruppe, hvori evalueringsholdet deltager. Artikel 36-Udvalget eller arbejdsgruppen vedtager sine konklusioner ved konsensus, jf. stk. 2.

Ifølge stk. 3 skal formandskabet, når en hel evalueringsrunde er afsluttet, orientere Rådet om resultatet af evalueringerne. Rådet kan på denne baggrund rette henstillinger til den berørte medlemsstat og opfordre denne til at underrette Rådet om de fremskridt, der gøres, inden for en af Rådet fastsat frist.

Ifølge stk. 4 skal formandskabet ligeledes ved afslutningen af en evalueringsrunde orientere Europa-Parlamentet om gennemførelsen af evalueringsordningen.

Forslagets artikel 9 omhandler tavshedspligt. Det følger bl.a. af bestemmelsen, at evalueringsrapporterne som udgangspunkt er fortrolige.

Forslagets artikel 10 bestemmer, at Rådet skal evaluere rådsafgørelsens bestemmelser og anvendelsesområde, senest når alle medlemsstater har været igennem deres første evaluering.

Forslagets artikel 11 og artikel 12 indeholder bestemmelse om ikrafttræden og offentliggørelse i EF-Tidende.

3. Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har afgivet udtalelse om forslaget. Europa-Parlamentet er i den forbindelse fremkommet med en række ændringsforslag – i det væsentligste af mere redaktionel karakter.

4. Høring.

Forslaget til rådets afgørelse tillige med et grundnotat herom har været sendt i høring hos Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Aalborg, Præsidenten for Retten i Roskilde, Domstolsstyrelsen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Datatilsynet, Rigspolichefen, Rigsadvokaten, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Politidirektøren i København, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Dansk Told- og Skatteforbund, Statsministeriet, Udenrigsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Det bemærkes, at de hørte myndigheder og organisationer blev anmodet om en udtalelse vedrørende det forslag, som blev offentliggjort i EF-tidende den 25. juni 2002. De afgivne høringssvar knytter sig således til dette forslag til rådsafgørelse, der har undergået en række ændringer under forhandlingerne samt Justitsministeriets grundnotat om forslaget, som det forelå den 25. juni 2002.

Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Politidirektøren i København, Datatilsynet, Præsidenten for Københavns Byret, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret og Politiforbundet i Danmark har oplyst, at forslaget ikke giver anledning til bemærkninger.

Den Danske Dommerforening og Dommerfuldmægtigforeningen har oplyst, at de ikke finder anledning til at udtale sig om forslaget.

Økonomi- og Erhvervsministeriet har bemærket, at ministeriet grundlæggende støtter forslaget, dog således at det bl.a. bør specificeres, hvilke områder, der skal være omfattet af evalueringsordningen, samt hvilket omfang de evalueringsmæssige opgaver forventes at få.

Udenrigsministeriet har oplyst, at ministeriet er positiv over for forslaget.

Rigsadvokaten har bemærket, at deltagelse i evalueringsordningen må forventes at forudsætte en ikke ubetydelig ressourceanvendelse.

Foreningen af Politimestre i Danmark har bemærket, at opfølgning og evaluering af igangsatte initiativer på kriminalitetsområdet indgår som et naturligt element i processen, og at der derfor ikke for Danmarks vedkommende synes at være behov for at etablere en evalueringsordning.

Rigspolitietschefen og Det Danske Center for Menneskerettigheder har fremsat bemærkninger, som alene knytter sig til forslaget i dets oprindelige udformning.

5. Specialudvalget for politimæssigt og strafferetligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og strafferetligt samarbejde den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser, og sagen ses i øvrigt ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Forslaget til Rådets afgørelse blev tillige med et grundnotat herom oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den 23. august 2002. Et aktuelt notat om forslaget blev oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den 30. maj 2002 forud for rådsmødet den 13.- 14. juni 2002. Forslaget var imidlertid ikke på den endelige dagsorden for dette rådsmøde.

Endvidere blev et aktuelt notat om forslaget oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den 8. oktober 2002 forud for rådsmødet den 14. – 15. oktober 2002.

Vedrørende: Protokol om ændring af Europol-konventionen.

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

Den 26. juli 1995 blev konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) vedtaget af Rådet og undertegnet af medlemslandene.

Konventionen, der er gennemført i dansk ret ved lov nr. 415 af 10. juni 1997, trådte i kraft den 1. oktober 1998, og Europol påbegyndte herefter sit virke den 1. juli 1999.

Efter artikel 30, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) skal Rådet – inden 5 år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 – fremme samarbejdet blandt andet via Europol inden for en række forskellige områder.

Handlingsplanen for, hvorledes Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed bedst kan gennemføres, som blev godkendt på Det Europæiske Råds møde i Wien den 11. – 12. december 1998, opregner en række konkrete initiativer, der enten bør iværksættes eller overvejes nærmere med henblik på gennemførelse af TEU artikel 30, stk. 2.

Handlingsplanens pkt. 43 fastslår således, at der inden 2 år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden skal udarbejdes et passende juridisk instrument, der udvider Europols beføjelser til at omfatte de aktiviteter, der er omhandlet i TEU artikel 30, stk. 2.

I konklusionerne fra Det Europæiske Rådsmøde i Tammerfors den 15. – 16. oktober 1999 er det endvidere fremhævet (pkt. 45), at Europol spiller en central rolle i samarbejdet mellem medlemsstaternes myndigheder om efterforskning af grænseoverskridende kriminalitet ved at understøtte forebyggelse, analyse og efterforskning af kriminalitet på EU-plan. Det Europæiske Råd opfordrede i den forbindelse Rådet til at give Europol den nødvendige støtte og de nødvendige ressourcer.

Rådet har på den baggrund vedtaget en henstilling af 28. september 2000 vedrørende anmodninger fra Europol om at indlede efterforskning i specifikke tilfælde samt en henstilling af 30. november 2000 vedrørende Europols støttefunktion i forhold til fælles efterforskningshold, der oprettes af medlemsstaterne.

Spørgsmålet om en revision af Europol-konventionen i lyset af bl.a. TEU artikel 30, stk. 2, blev drøftet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 27. – 28. september 2001, hvor der blev opnået enighed om at iværksætte forhandlinger på ekspertniveau på baggrund af en liste over en række emner, som kan overvejes i forbindelse med en eventuel revision af Europol-konventionen.

På den baggrund har det tidligere belgiske formandskab og det nuværende spanske formandskab fremsat forslag til en protokol om ændring af Europol-konventionen.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 43, stk. 1, i Europol-konventionen, artikel 7 i protokollen om præjudiciel fortolkning ved De Europæiske Fællesskabers Domstol af Europol-konventionen og artikel 18 i protokollen om privilegier og immuniteter for Europol, medlemmerne af Europolis organer samt Europolis vicedirektører og personale.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 25. - 26. april 2002 blev der opnået politisk enighed om de dele af forslaget, der vedrører Europolis adgang til at anmode medlemsstaterne om at indlede strafferetlig efterforskning i specifikke tilfælde, Europolis deltagelse i fælles efterforskningshold og de særlige regler vedrørende erstatningsansvar og immunitet i tilknytning hertil.

Forslaget vil blive forelagt rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 med henblik på i form af en særskilt protokol at vedtage de dele af forslaget, der vedrører Europolis adgang til at anmode medlemsstaterne om at indlede strafferetlig efterforskning i specifikke tilfælde, Europolis deltagelse i fælles efterforskningshold og de særlige regler vedrørende erstatningsansvar og immunitet i tilknytning hertil, ligesom medlemsstaterne i forbindelse med rådsmødet forventes at undertegne ændringsprotokollen.

2. Indhold.

Forslaget indebærer, at Europol får mulighed for at deltage i fælles efterforskningshold i en støt-tefunktion og inden for rammerne af Europolis beføjelser på grundlag af Europol-konventionens øvrige bestemmelser.

Endvidere vil forslaget give Europol mulighed for at anmode medlemsstaterne om at indlede strafferetlig efterforskning i specifikke tilfælde. Medlemsstaterne vil dog ikke være forpligtede til at følge en sådan anmodning.

Ud over disse ændringer indebærer forslaget en række ændringer af de civile ansvarsregler, bestemmelserne om præjudiciel fortolkning ved de Europæiske Fællesskabers Domstol og af bestemmelserne om immunitet.

Forslaget vil således indebære en ændring af protokollen om privilegier og immuniteter for Europol, medlemmerne af Europol's organer samt Europol's vicedirektører og personale, således at immuniteten ikke indrømmes i forhold til opgaver udført i embeds medfør som led i deltagelsen i en støttefunktion i et fælles efterforskningsholds aktiviteter.

Forslaget vil endvidere indebære, at De Europæiske Fællesskabers Domstols kompetence bliver udvidet til at omfatte gyldigheden og fortolkningen af retsakter om ændring af Europol-konventionens bestemmelser og af foranstaltninger, der vedtages af Rådet for Den Europæiske Union eller i dets regi med henblik på gennemførelse af Europol-konventionen. Udvidelsen af Domstolens kompetence omfatter ligeledes ovennævnte protokol om privilegier og immuniteter og gennemførelsesforanstaltninger hertil.

Endelig vil forslaget indebære, at Europol's ansvar for den skade, ansatte måtte forvolde, udvides til at omfatte skade forvoldt under ansattes bistand til fælles efterforskningshold i medfør af forslaget, dog således at den medlemsstat, på hvis område skaden forvoldes, i første omgang erstatter disse skader på samme måde som skader forvoldt af dens egne ansatte, hvorefter Europol godtgør medlemsstaten udbetalte beløb i skadeserstatning.

3. Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har den 16. maj 2002 afgivet udtalelse om forslaget. Europa-Parlamentet har i den forbindelse forkastet forslaget, idet Europa-Parlamentet blandt andet bemærker, at Europol-konventionen bør erstattes med en rådsafgørelse, og at Europol bør finansieres inden for Fællesskabets rammer. Endvidere bemærker Europa-Parlamentet, at man bør sikre den fornødne parlamentariske kontrol samt et databeskyttelsesniveau, som svarer til det fællesskabsretlige.

Der er enighed blandt delegationerne om at fortsætte arbejdet med det belgisk-spanske forslag, idet blandt andet spørgsmålet vedrørende demokratisk kontrol er taget op i det danske forslag til en protokol om ændring af Europol-konventionen. Spørgsmålet om eventuelt at erstatte Europol-konventionen med en rådsafgørelse, herunder spørgsmålet om en forenklet procedure for ændring af Europol-konventionen, behandles fortsat i råds-regi.

4. Høring.

Forslaget til Rådets afgørelse om en protokol om ændring af Europol-konventionen er sendt i høring hos Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Roskilde, Domstolsstyrelsen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Datatilsynet, Rigspolitichefen, Rigsadvokaten, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Politidirektøren i København, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder samt Dansk Told- og Skatteforbund.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra Advokatrådet, Datatilsynet, Den danske Dommerforening, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Politidirektøren i København, Politiforbundet i Danmark, Præsidenten for Vestre Landsret, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Advokatrådet, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Politidirektøren i København, Præsidenten for Vestre Landsret har svaret, at de ikke har bemærkninger til forslaget.

Datatilsynet bemærker, at idet man forudsætter, at udvidelsen af EF-Domstolens kompetence ikke medfører en indskrænkning af kompetencen for Den Fælles Kontrolinstans, har man ingen bemærkninger til denne del af forslaget. Endvidere bemærker Datatilsynet, at man kan overveje at fastsætte som et krav, at Den Fælles Kontrolinstans skal inddrages i fastsættelsen af vilkårene for den aftale mellem Europol og medlemslandenes kompetente myndigheder, der skal ligge til grund for Europols deltagelse i fælles efterforskningshold i en støttefunktion.

Det Danske Center for Menneskerettigheder har svaret, at centeret ikke har ressourcer til at efterkomme anmodningen om høringssvar.

Politiforbundet i Danmark bemærker, at man ikke ønsker, at Europol og Europol-ansatte, der deltager i fælles efterforskningshold i en støttefunktion, tillægges operative beføjelser, eller at Europol-ansatte, der deltager i fælles efterforskningshold i en støttefunktion, sidestilles med nationale embedsmænd i den medlemsstat, hvor efterforskningsholdet gennemfører sine aktiviteter. Endelig bemærker Politiforbundet, at muligheden for, at Europol kan anmode medlemsstaterne om at indlede strafferetlig efterforskning i specifikke tilfælde, ikke bør medføre en svækkelse af de beføjelser, der tilkommer den enkelte politikreds, jf. retsplejelovens § 114.

Rigsadvokaten kan tilslutte sig, at der åbnes mulighed for en forenklet procedure ved fremtidige ændringer af Europol-konventionen, idet forslaget principielle indhold i øvrigt ikke giver anledning til bemærkninger.

Rigspolitichefen bemærker, at forslaget vil give Europol bedre mulighed for at supplere medlemslandenes nationale myndigheder og det eksisterende internationale politisamarbejde. Rigspolitichefen kan på den baggrund anbefale forslaget. Rigspolitichefen forventer, at Europols anmodninger til medlemslandene om at indlede efterforskning i specifikke tilfælde vil blive fremsat i et tæt samarbejde med Europols nationale enheder, herunder de forbindelsesofficerer, der er udstationeret ved Europol. Endelig bemærker Rigspolitichefen, at man vil supplere fremsendelsen af sådanne anmodninger til de relevante politikredse med relevant information fra blandt andet Rigspolitichefens efterforskningsstøttecentre, og at man som hovedregel vil kunne tilbyde politikredsene personalemæssig og anden støtte til gennemførelsen af sådanne anmodninger.

Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet bemærker, at Europol-ansatte alene bør deltage i fælles efterforskningshold i en støttefunktion, og at der derfor ikke er behov for at side stille Europol-ansatte med nationale embedsmænd i den medlemsstat, hvor det fælles efterforskningshold gennemfører sine aktiviteter. I øvrigt giver forslaget ikke statsadvokaten anledning til bemærkninger.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget skønnes ikke i sig selv at have statsfinansielle konsekvenser.

Gennemførelsen af protokollen, herunder særligt bestemmelserne om Europols støttefunktion i forhold til fælles efterforskningshold, vil have lovgivningsmæssige konsekvenser. Det må ligeledes lægges til grund, at protokollen i sig selv vil nødvendiggøre en ændring af lov nr. 415 af 10. juni 1997 om gennemførelse af Europol-konventionen.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget er sendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg henholdsvis den 4. april 2002 og den 3. april 2002 tillige med et grundnotat om forslaget.

Forslaget blev forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 28. februar 2001 forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering. Aktuelle notater blev oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den 14. februar 2002.

Forslaget blev forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 25. – 26. april 2002 forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 15. april 2002 og den 11. april 2002.

Forslaget blev forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13. – 14. juni 2002 forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 30. maj 2002 og den 30. maj 2002.

Vedrørende: Rådets retsakt om ændring af vedtægten for Europols personale.

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

Den 26. juli 1995 blev konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) vedtaget af Rådet og undertegnet af medlemslandene.

Konventionen, der er gennemført i dansk ret ved lov nr. 415 af 10. juni 1997, trådte i kraft den 1. oktober 1998, og Europol påbegyndte herefter sit virke den 1. juli 1999.

I medfør af artikel 30, stk. 3, i Europol-konventionen fastlægges de nærmere enkeltheder vedrørende Europols personale i en vedtægt, som vedtages af Rådet med enstemmighed efter udtalelse fra Europols Styrelsesråd og efter proceduren i afsnit VI i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Vedtægten for Europols personale (personalevedtægten) blev vedtaget ved Rådets retsakt af 3. december 1998 og trådte i kraft den 1. januar 2000. Personalevedtægten er efterfølgende ændret ved Rådets retsakter af henholdsvis 2. december 1999 og 15. marts 2001.

I henhold til Europol-konventionens artikel 29 ledes Europol af en direktør, der efter indstilling fra Europols Styrelsesråd udnævnes af Rådet for en periode på fire år. Direktørens første embedsperiode efter konventionens ikrafttræden er dog fastsat til fem år.

Direktøren bistås af vicedirektører, hvis antal fastsættes af Rådet. Vicedirektørerne udnævnes af Rådet for en periode på fire år, idet der dog er fastsat en særlig regel for den første embedsperiode, hvorefter embedsperioden for den vicedirektør, som står direkte under direktøren, er på fire år, mens den første embedsperiode for den/de øvrige vicedirektører er på tre år.

Europols direktør og fem vicedirektører blev udpeget ved rådsafgørelse af 29. april 1999 med virkning fra den dato, hvor Europol påbegyndte sit arbejde. Antallet af vicedirektører er siden nedbragt til fire.

Den første embedsperiode for Europols nuværende ledelse udløber i de kommende år, og i den anledning har Belgien, Luxembourg og Nederlandene fremsat et forslag til Rådets retsakt om ændring af vedtægten for Europols personale. Forslaget, der indeholder nærmere bestemmelser om udnævnelse af Europols direktør og vicedirektører samt vilkårene for udtrædelse af tjenesten

og disciplinære forhold, er fremsat med hjemmel i artikel 30, stk. 3, i Europol-konventionen og artikel 34, stk. 2, litra c, i TEU.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 14. – 15. oktober 2002 blev der opnået politisk enighed om de dele af forslaget, der vedrører proceduren for udvælgelse af Europols direktion.

Forslaget vil blive forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

Forslaget indebærer, at artikel 1, stk. 2, i personalevedtægten ændres, således at proceduren for udvælgelse af Europols direktør og vicedirektører, deres udtræden af tjenesten og disciplinære forhold fastsættes i et bilag til personalevedtægten.

Det omtalte bilag indeholder bestemmelser vedrørende udvælgelsesprocedure (artikel 1-12) og udtræden af tjenesten (artikel 13-18), herunder afskedigelse efter og uden ansøgning, fritagelse fra stillingen af tjenstlige grunde, fjernelse fra tjenesten og pensionering. Endvidere indeholder bilaget bestemmelser om disciplinærsager og klageadgang (artikel 19-34) samt særlige bestemmelser vedrørende Europols direktør.

Udvælgelsesprocedure.

Forslaget indebærer, at en ledig stilling som direktør eller vicedirektør ved Europol opslås i alle medlemsstater i EF-Tidende og andre medier, som sikrer, at man når ud til et bredt ansøgerfelt. Europol underretter også de nationale Europol-enheder om ledige stillinger som direktør eller vicedirektør, idet de kompetente nationale myndigheder er ansvarlige for, at alle organer og alt relevant personale får kendskab til den ledige stilling.

Ved enhver besættelse af ledige stillinger tages der hensyn til både interne og eksterne ansøgninger.

Styrelsesrådet nedsætter en udvælgelseskomité, der udarbejder en rapport med en liste over de udvalgte ansøgere, hvor de efter komitéens skøn er opstillet efter egnethed, idet komitéen træffer afgørelse med simpelt flertal. Rapporten sendes til Styrelsesrådet.

På grundlag af rapporten fra udvælgelseskomitéen udarbejder Styrelsesrådet en udtalelse i form af en liste over alle egnede ansøgere til stillingen, der vedtages med simpelt flertal. Styrelsesrådet skal i denne forbindelse pege på et mindre antal egnede ansøgere, idet udtalelsen vedlægges

alt relevant materiale vedrørende ansøgerene. Formanden for Styrelsesrådet sender udtalelsen til Rådet, jf. artikel 29, stk. 1, i Europol-konventionen, hvorefter Rådet træffer afgørelse med enstemmighed.

Hvis direktørens eller vicedirektørens embedsperiode kan forlænges i henhold til artikel 29, stk. 1 og 2, i Europol-konventionen, kan Styrelsesrådet ved flertalsafgørelse beslutte at fravige ovennævnte procedure.

Udtræden af tjenesten.

Direktøren eller en vicedirektør for Europol kan udtræde af tjenesten ved afskedigelse efter ansøgning, afskedigelse uden ansøgning, fritagelse fra stillingen af tjenstlige grunde, fjernelse fra tjenesten, pensionering eller død. I et bilag til personalevedtægten fastsættes nærmere bestemmelser herom.

Ifølge forslaget kan direktøren eller en vicedirektør fritages fra stillingen af tjenstlige grunde ved afgørelse, der træffes af Rådet med to tredjedeles flertal efter udtalelse fra Styrelsesrådet og efter høring af den pågældende. En sådan fritagelse har ikke karakter af en disciplinær foranstaltning. En direktør, der fritages fra tjenesten, har ret til en månedlig godtgørelse frem til det tidspunkt, hvor hans embedsmandsperiode ophører.

Efter gennemførelsen af en disciplinærsag kan direktøren eller en vicedirektør fjernes fra tjenesten af disciplinære grunde, hvis den pågældende, forsætligt eller uagtsomt, groft har tilsidesat sine pligter. Afgørelse herom træffes af Rådet i henhold til artikel 29, stk. 6, i Europol-konventionen.

Disciplinærsager.

Forslaget indebærer, at der kan iværksættes disciplinære sanktioner over for direktøren eller en vicedirektør, der forsætligt eller uagtsomt undlader at opfylde de pligter, som påhviler den pågældende i henhold til Europol-konventionen eller personalevedtægten.

En sådan undladelse omfatter blandt andet tilfælde, hvor den pågældende forsætligt har afgivet urigtige oplysninger om sine faglige kvalifikationer, hvis de urigtige oplysninger har været afgørende for vedkommendes ansættelse.

De disciplinære sanktioner omfatter skriftlig advarsel, irrettesættelse, nedsættelse af den månedlige grundløn med højst 25 % i en periode på højst seks måneder og fjernelse fra tjenesten, i givet fald med reduktion eller frakendelse af retten til alderspension.

Ifølge forslaget opretter Styrelsesrådet et disciplinærråd, der forbereder Styrelsesrådets udtalelse om behovet for disciplinære sanktioner mod direktøren eller en vicedirektør. Udtalelsen forelægges for Rådet i henhold til artikel 29, stk. 6, i Europol-konventionen.

Styrelsesrådet kan dog på eget initiativ give en advarsel eller en irrettesættelse til direktøren uden at have indhentet en udtalelse fra disciplinærrådet. Den pågældende skal forinden underrettes skriftligt og høres af Styrelsesrådet. Tilsvarende kan direktøren på eget initiativ give en advarsel eller en irrettesættelse til en vicedirektør uden at have indhentet en udtalelse fra disciplinærrådet.

Der rejses sag for disciplinærrådet ved forelæggelse af en indberetning fra Styrelsesrådet, som angiver de forhold, der påklages, idet direktøren eller vicedirektøren gøres bekendt med indberetningen samt får mulighed for at udtale sig, indkalde vidner og give møde med en bisidder.

Styrelsesrådet kan imidlertid med to tredjedeles flertal beslutte straks at suspendere direktøren eller en vicedirektør, der påstås at have begået en alvorlig forseelse, hvad enten det drejer sig om et brud på en tjenesteforpligtelse eller en lovovertrædelse.

Hvis de forhold, der lægges den pågældende til last, efter disciplinærrådets opfattelse ikke er tilstrækkeligt belyst, kan der iværksættes en kontradiktorisk undersøgelse. Disciplinærrådet afgiver med stemmeflertal en begrundet udtalelse om sagen til Styrelsesrådet, der - efter høring af den pågældende direktør eller vicedirektør - beslutter, om der skal forelægges en udtalelse for Rådet i henhold til artikel 29, stk. 6, i Europol-konventionen.

Rådet beslutter med to tredjedeles flertal, om der skal anvendes disciplinære sanktioner, efter at den pågældende har haft lejlighed til at fremføre sine synspunkter for Rådet. Beslutningen skal begrundes.

Forslaget indebærer endvidere, at klager omfattet af personalevedtægten alene kan antages til påkendelse ved EF-Domstolen i medfør af artikel 93 i personalevedtægten, hvis der forinden er indbragt en klage for den myndighed, der har truffet den endelige afgørelse i sagen.

Særlige bestemmelser vedrørende direktøren.

Endelig indebærer forslaget, at spørgsmål om direktørens udøvelse af rettigheder i medfør af personalevedtægten kan forelægges for Styrelsesrådet til afgørelse, ligesom forslaget fastlægger bestemmelser for, hvem der udøver direktørens hverv i dennes fravær.

3. Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har den 22. oktober 2002 i en udtalelse forkastet forslaget. Europa-Parlamentet er indholdsmæssigt enig i forslaget, men forkaster det ud fra mere generelle betragtninger, der skal ses i sammenhæng med Parlamentets ønske om at erstatte Europol-konventionen med en rådsafgørelse. Endvidere ønsker Europa-Parlamentet, at forslag ledsages af en forklarende note, når Rådet oversender forslag til høring i Europa-Parlamentet. Endelig ønsker Europa-Parlamentet, at ændringsforslag, der stilles i forbindelse med en høring, i højere grad bliver imødekommet.

4. Høring.

Forslaget er sendt i høring hos Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Aalborg, Præsidenten for Retten i Roskilde, Domstolsstyrelsen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Datatilsynet, Rigspolitichefen, Det Kriminalpræventive Råd, Rigsadvokaten, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Politidirektøren i København, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Landsklubben HK Politiet, Advokatrådet, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder og Dansk Told- og Skatteforbund.

Justitsministeriet har modtaget hørings svar fra Advokatrådet, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Det Kriminalpræventive Råd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Københavns Byret, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Landsklubben HK Politiet, Politidirektøren i København, Politiforbundet i Danmark, Rigspolitichefen og Præsidenten for Vestre Landsret.

Advokatrådet, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Det Kriminalpræventive Råd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Københavns Byret, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Landsklubben HK Politiet, Politidirektøren i København, Politiforbundet i Danmark og Præsidenten for Vestre Landsret har svaret, at de ikke har bemærkninger til forslaget.

Rigspolitichefen har svaret, at en åben ansættelsesprocedure ikke giver anledning til bemærkninger, idet en lukket procedure ud fra en administrativ synsvinkel måske ville være at foretrække. For så vidt angår spørgsmålet om afsked forekommer det ikke hensigtsmæssigt, at Rådet kan bestemme, at en afskedigelse ikke effektueres, før en efterfølger er tiltrådt. Direktionens øvrige medlemmer må kunne disponere, indtil en efterfølger er tiltrådt. Endvidere bør det måske tilfø-

jes, at Rådet træffer afgørelse om opsigelse af ansættelsesforholdet efter indstilling fra Styrelsesrådet. For så vidt angår disciplinærsager omhandler forslaget forholdsregler, herunder nedsættelse af grundlønnen og beskæring af alderspensionen, der er ukendte i dansk ret. Forslaget bør tydeliggøre, at en direktør eller vicedirektør har adgang til aktindsigt i alt tilvejebragt materiale, herunder vidneforklaringer. Forslaget bør endvidere fastsætte, at der som udgangspunkt er adgang til at overvære mundtlige vidneforklaringer. Endelig bør Styrelsesrådet have styrkede beføjelser til at pålægge en direktør eller vicedirektør disciplinære sanktioner udover advarsel og irrettesættelse, idet kun spørgsmål om afskedigelse bør forelægges Rådet.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser, ligesom forslaget ikke ses at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget tillige med et grundnotat herom blev oversendt til Folketingets Retsudvalg den 12. juli 2002 og til Folketingets Europaudvalg den 18. juli 2002.

Aktuelle notater blev oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den *.

Vedrørende: Samarbejdsaftale mellem Europol og Rusland om udveksling af strategiske oplysninger.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Det følger af Europol-konventionens artikel 42, stk. 2, 1. pkt., at Europol, i det omfang det er nødvendigt for at kunne gennemføre de opgaver, der er pålagt Europol i henhold til konventionens artikel 3, kan oprette og opretholde forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Rådet vedtog den 3. november 1998 en afgørelse, der fastsætter nærmere regler for Europols forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Det fremgår af artikel 2, stk. 2, i rådsafgørelsen, at Rådet med enstemmighed beslutter, hvilke tredjelande og eksterne organisationer der skal indledes forhandlinger med.

Det fremgår endvidere af artikel 2, stk. 3, at Europols direktør efter at have konsulteret Styrelsesrådet og efter Rådets godkendelse kan indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og eksterne organisationer. Sådanne aftaler kan først indgås, efter at Rådet med enstemmighed har godkendt disse.

Rådet har desuden ved to rådsafgørelser af henholdsvis 3. november 1998 og 12. marts 1999 fastsat nærmere regler for Europols videregivelse af personlige oplysninger til tredjelande og eksterne organisationer samt for Europols modtagelse af information fra tredjeparter.

Ved Rådets afgørelse af 27. marts 2000 blev Europols direktør bemyndiget til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række eksterne organisationer og tredjelande, herunder Rusland.

Rådets afgørelse angiver de nærmere betingelser for denne bemyndigelse, herunder at eventuelle bestemmelser i aftalerne om udveksling af oplysninger skal være i overensstemmelse med reglerne i Europol-konventionen og gennemførelsesbestemmelserne i tilknytning hertil.

Der er nu udarbejdet et udkast til samarbejdsaftale mellem Europol og Rusland.

Udkastet til samarbejdsaftale vil blive forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 med henblik på godkendelse.

2. Indhold.

Samarbejdsaftalen mellem Europol og Rusland har ifølge artikel 1 til formål at fremme samarbejdet mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, der handler gennem Europol, og Rusland.

Ifølge artikel 3 samarbejder parterne inden for Europol-konventionens rammer og for Ruslands vedkommende i overensstemmelse med russisk ret og internationale forpligtelser.

Efter artikel 2 i samarbejdsaftalen vedrører denne udvekslingen af strategiske og tekniske oplysninger.

Strategiske oplysninger omfatter ifølge artikel 5 blandt andet trusselvurderinger og situationsrapporter, oplysninger om retshåndhævende aktioner, særlige midler til bekæmpelsen af strafbare handlinger og modus operandi.

Tekniske oplysninger omfatter efter artikel 5 blandt andet kriminaltekniske samt politimæssige efterforskningsmetoder, analysemetoder og uddannelsesmetoder.

Samarbejdsaftalen omfatter ikke udveksling af personoplysninger.

Aftaleparterne udpeger efter artikel 6 hver især et kontaktpunkt, der koordinerer anvendelsen af samarbejdsaftalen. Ifølge artikel 11 kommunikerer kontaktpunkterne indbyrdes og afholder jævnligt samråd med hinanden med henblik på at styrke samarbejdet.

Artikel 12 giver mulighed for at udveksle en eller flere forbindelsesofficerer.

3. Europa-Parlamentet.

Udkastet til samarbejdsaftale har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Udkastet til samarbejdsaftale har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Udkastet til samarbejdsaftale ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Udkastet til samarbejdsaftale har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Udkastet til samarbejdsaftale har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg eller Folketingets Retsudvalg.

Rådets afgørelse om bemyndigelse af Europols direktør til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række eksterne organisationer og tredjelande blev forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 2.- 3. december 1999.

Vedrørende: Rådets afgørelse om indledning af forhandlinger om videregivelse af personoplysninger fra Europol til Letland og Cypern.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Det følger af Europol-konventionens artikel 42, stk. 2, 1. pkt., at Europol, i det omfang det er nødvendigt for at kunne gennemføre de opgaver, der er pålagt Europol i henhold til konventionens artikel 3, kan oprette og opretholde forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Rådet vedtog den 3. november 1998 en afgørelse, der fastsætter nærmere regler for Europols forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Det fremgår af artikel 2, stk. 2, i rådsafgørelsen, at Rådet med enstemmighed beslutter, hvilke tredjelande og eksterne organisationer der skal indledes forhandlinger med.

Det fremgår endvidere af artikel 2, stk. 3, at Europols direktør efter at have konsulteret Styrelsesrådet og efter Rådets godkendelse kan indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og eksterne organisationer. Sådanne aftaler kan først indgås, efter at Rådet med enstemmighed har godkendt disse.

Rådet har desuden ved to rådsafgørelser af henholdsvis 3. november 1998 og 12. marts 1999 fastsat nærmere regler for Europols videregivelse af personlige oplysninger til tredjelande og eksterne organisationer samt for Europols modtagelse af information fra tredjeparter.

Ved Rådets afgørelse af 27. marts 2000 blev Europols direktør bemyndiget til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række tredjelande og internationale organisationer, herunder Letland og Cypern.

Rådets afgørelse angiver de nærmere betingelser for denne bemyndigelse, herunder at eventuelle bestemmelser i aftalerne om udveksling af oplysninger skal være i overensstemmelse med reglerne i Europol-konventionen og gennemførelsesbestemmelserne i tilknytning hertil.

For så vidt angår udvekslingen af personoplysninger er det i rådsafgørelsen fastsat, at forhandling med tredjelande og eksterne organisationer herom først kan påbegyndes, når Rådet med enstemmighed på grundlag af en rapport fra Europol og efter høring af Styrelsesrådet og Den Fælles Kontrolinstans, har konstateret, at der ikke er hindringer for at påbegynde sådanne forhandlinger.

Det følger af Rådets afgørelse af 12. marts 1999 om regler for videregivelse af personlige oplysninger fra Europol til tredjelande og eksterne organisationer, at Rådet ved vurderingen af, om Europol bør indlede forhandlinger om videregivelse af personlige oplysninger i forhold til et tredjeland eller en ekstern organisation, skal tage lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i det pågældende tredjeland eller den pågældende eksterne organisation i betragtning.

I en rådserklæring, der blev opnået enighed om i forbindelse med vedtagelsen af Rådets afgørelse af 27. marts 2000 om indledning af forhandlinger mellem Europol og tredjelande samt eksterne organisationer, opfordres Europol til at udarbejde og forelægge rapporter for Rådet om lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i de tredjelande og eksterne organisationer, der er nævnt i rådsafgørelsen.

På denne baggrund har Europol nu udarbejdet rapporter vedrørende lovgivningen og den administrative praksis i Letland og Cypern med henblik på, at Rådet kan tage stilling til, om der er noget til hinder for at indlede forhandlinger med Letland og Cypern vedrørende Europols videregivelse af personoplysninger til disse lande. Rapporterne er tiltrådt af Europols Styrelsesråd og af Den Fælles Kontrolinstans.

Rapporterne forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 med henblik på Rådets vedtagelse af en afgørelse om indledning af forhandlinger om videregivelse af personoplysninger fra Europol til Letland og Cypern.

Det bemærkes, at Rådet tidligere har truffet tilsvarende afgørelse for så vidt angår, Interpol, Norge, Island, Polen, Ungarn, Tjekkiet, Estland, Slovenien, Canada, Slovakiet, Litauen, Bulgarien og Schweiz.

Aftalerne vil senere skulle forelægges for Rådet til godkendelse.

2. Indhold.

Rapporterne indeholder en beskrivelse af de for Letland og Cypern relevante regler vedrørende databeskyttelse, ligesom de nævnte landes administrative praksis er beskrevet. Endvidere sammenholdes de pågældende landes nationale regler og praksis med de databeskyttelsesprincipper, der gælder for Europols virksomhed.

Det konkluderes, at nationale regler og administrativ praksis i Letland og Cypern er af en sådan karakter, at Rådet anbefales at træffe afgørelse om, at forhandling om videregivelse af personoplysninger fra Europol til disse lande kan påbegyndes.

Samtidig understreges det, at aftaler mellem Europol og Letland og Cypern om videregivelse af personoplysninger fra Europol til disse lande må indeholde passende sikkerhedsforanstaltninger vedrørende brugen af disse data. Det er især vigtigt, at det af aftalerne klart fremgår, at oplysninger ikke kan videregives til tredjelande.

Det følger af Europol-konventionen, at hvis Europol har modtaget personoplysninger fra et medlemsland, må Europol kun videregive oplysningerne til tredjelande som Letland og Cypern, hvis det pågældende medlemsland giver sit samtykke hertil.

Rapporterne har som nævnt været forelagt for Den Fælles Kontrolinstans, der er nedsat i henhold til Europol-konventionen, og hvor Datatilsynet er repræsenteret. Den Fælles Kontrolinstans har i den forbindelse tiltrådt, at der ikke er noget til hinder for, at forhandlinger om videregivelse af personoplysninger fra Europol til Letland og Cypern kan påbegyndes.

3. Europa-Parlamentet.

Rapporterne har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der har ikke været foretaget høring i anledning af rapporterne.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde på et møde den 12. november 2002.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Sagen ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Retsudvalg eller Europaudvalg.